

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru –Datganiad o Gyfrifon 2011-12

TABL CYNNWYS

	<u>RHIF TUD.</u>
Rhagair Esboniadol ac Adolygiad o Wariant	1-6
Datganiad o Gyfrifoldebau / Tystysgrif y Trysorydd	7
Adroddiad yr Archwiliad	8-9
Datganiadau Craidd	
Datganiad ar y Symudiad mewn Cronfeydd	10
Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant	11
Y Fantolen	12
Datganiad Llif Arian	13
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	
Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu	14-20
Nodyn 1 - Crebwyll wrth ddilyn Polisiau Cyfrifyddu	21
Nodyn 2 - Tybiannau a wneir am y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd wrth Amcangyfrif	21
Nodyn 3 - Eitemau Pwysig o Incwm a Gwariant	21
Nodyn 4 - Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen	21
Nodyn 5 - Addasiadau rhwng Sail Cyfrifyddu a Chyllido dan Reoliadau	22-23
Nodyn 6 - Trosglwyddiad i ac o'r Cronfeydd a Neilltuwyd	24
Nodyn 7 - Gwariant ac Incwm Gweithredu Eraill	24
Nodyn 8 - Incwm a Buddsoddi Ariannu a Buddsoddi	24
Nodyn 9 - Eiddo, Peiriannau, Offer ac Asedau Anniriaethol	24-26
Nodyn 10 - Addasiadau Ariannol	26-28
Nodyn 11 - Gwerth Teg o Asedau ac Ymrwymadau ar Gost wedi ei Amorteiddio	28-29
Nodyn 12 - Rhestrau stoc	29
Nodyn 13 - Dyledwyr Tymor Byr	29
Nodyn 14 - Arian a Chyferwerth ag Arian	30
Nodyn 15 - Credydwyr	30
Nodyn 16 - Darpariaethau	30
Nodyn 17 - Cronfeydd Defnyddadwy	31
Nodyn 18 - Cronfeydd Anefnyddadwy	32-34
Nodiadau 19 i 21-Datganiad Llif Arian–Gweithgarwch Gweithredu, Buddsoddi ac Ariannau	35-36
Nodyn 22 - Symiau a Adroddwyd ar gyfer Dyrannu Adnoddau	36-38
Nodyn 23 - Gweithrediadau Masnachu	38
Nodyn 24 - Lwfansau Aelodau	39
Nodyn 25 - Taliadau i Swyddogion	39-40
Nodyn 26 - Ffioedd Archwilio	40
Nodyn 27 - Grantiau	41
Nodyn 28 - Partïon Cysylltiedig	42
Nodyn 29 - Gwariant Cyfalaf ac Ariannu	42-43
Nodyn 30 - Lesoedd	43-44
Nodyn 31 - Buddion Terfynu	44
Nodyn 32 - Trafodion yn ymwneud â Buddion Ôl-gyflogi	44-49
Nodyn 33 - Natur a Maint y Risg sy'n deillio o Offerynnau Ariannol	49-50
Nodyn 34 - Ymrwymadau wrth gefn	50
Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	51-52

RHAGAIR ESBONIADOL

1. Mae'r cyfarwyddyd gweithredol ar gyfer y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru i'w cael yn y Fframwaith Cenedlaethol a luniwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Fframwaith Cenedlaethol yn ceisio ehangu rôl y Gwasanaethau Tân ac Achub o safbwynt atal, addysgu ac ymwneud â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu, gan sicrhau'r un pryd nad amherir ar eu gallu i ymladd tanau. Fel gyda phob Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru, mae'r Awdurdod Tân yn wynebu llai o arain yn y blynyddoedd i ddod, a'r her i'r Awdurdod yw darparu lefelau derbyniol o wasanaeth o fewn y cyfyngiadau hynny heb beryglu diogelwch y cyhoedd.

Mae Gwasanaethau Tân ac Achub Gogledd Cymru yn paratoi cynlluniau gweithredu blynyddol er mwyn lleihau'r risgiau a gwella gwasanaethau, gyda phwyslais cynyddol ar atal ac addysgu. Mae'r Gwasanaeth yn weithgar gyda'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu, enghraifft o hyn yw nifer yr Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gwblhaodd y Gwasanaeth, sef 28,472 yn 2011/12. Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft rheolir y portffolio eiddo gan Adran Rheoli Cyfleusterau ar y cyd â Heddlu Gogledd Cymru, ac mae Ystafell Reoli'r Gwasanaeth Tân mewn adeilad sy'n cael ei rannu gyda'r Heddlu yn Llanelwy. Mae'r Awdurdod hefyd yn cymryd rhan mewn nifer o brosiectau eraill sy'n adlewyrchu amcanion y Fframwaith Cenedlaethol, er enghraifft Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc sy'n cael ei rhedeg gan ddiffoddwyr tân pan nad ydynt ar ddyletswydd, gyda changhennau ledled y Gogledd; prosiect y Ffenics sydd wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda phobl ifanc yn yr ardal; ac Addysg Diogelwch ar y Ffyrdd mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru a Gwasanaeth Ambiwlans Cymru trwy nifer o ddigwyddiadau Effeithiau Angheuol trwy'r Gogledd.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol dan y gyfraith; a'i ddiben yn bennaf yw darparu gwybodaeth glir ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru am y flwyddyn ariannol 2011-12.

- 2(a). Dyma'r datganiadau, a'u dibenion:-

(i) **Datganiad o gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon**

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd a ddelir gan yr awdurdod, wedi eu dadansoddi yn 'gronfeydd defnyddadwy' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill wrth gefn. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darpariaeth Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n rhaid eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol a ariennir gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Cyfansoddol. Mae'r Cynnydd / Gostyngiad Net cyn y llinell Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd a Neilltuwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn unrhyw drosglwyddiadau a wnaed gan yr Awdurdod yn ôl disgrisiwn i neu o'r cronfeydd a neilltuwyd.

(ii) **Y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant**

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu gan gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â'r rheoliadau; gallai hyn fod yn wahanol i'r gost cyfrifyddu. Dangosir sefyllfa'r cyfraniad yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd.

(iii) **Datganiad ar y Sefyllfa Ariannol (Y Fantolen)**

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r ymrwymadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod fel yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd wrth gefn sydd gan yr awdurdod. Adroddir ynghylch y cronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf yn gronfeydd y gellir eu defnyddio, h.y. y cronfeydd y gallai'r Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn ddibynol ar yr angen i gadw lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf na ellir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail categori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a colledion heb eu gwireddu (e.e. y Gronfa Ailwerthuso), lle na fyddai symiau ond yn dod ar gael i ddarparu gwasanaethau petai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd sy'n dal gwahaniaethau o ran amseru a ddangosir yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, sef 'Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu dan y rheoliadau'.

(iv) **Datganiad Llif Arian**

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n codi o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifiadau arian sy'n codi o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycia) i'r Awdurdod.

(vii) **Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân**

Mae hyn yn dangos sefyllfa ariannol cyfrif cronfa pensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru neu iddi, a hynny er mwyn cael balans yn y cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

(vi) **Datganiad o gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon**

Mae hwn yn gosod cyfrifoldebau priodol yr Awdurdod a'i swyddogion am lunio a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

(vii) **Nodiadau i'r Datganiadau Cyfrifyddu**

Mae'r nodiadau'n cyflwyno gwybodaeth am sail llunio'r datganiadau ariannol a'r polisiâu cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn rhoi gwybodaeth na chyflwynir yn unlle arall yn y datganiadau ariannol, ac maent yn berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

- 2(b).** Mae'r Datganiad Symudiad ar Gronfeydd, y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a Chyfrif y Gronfa Bensiwn yn cael eu cefnogi gan nodiadau sy'n darparu gwybodaeth ychwanegol. Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cwrdd â gofynion y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2010-11 (y Cod) a Chod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth (SeRCOP) a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), a'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 a Diwygiadau 2007 i'r Rheoliadau.

3. CRYNODEB O FLWYDDYN ARIANNOL 2011-2012

Gwariant Refeniw 2011-2012

Cymeradwywyd cyllideb o £31,932,654 ar gyfer y flwyddyn gan Aelodau'r Awdurdod. Yn Nodyn 22, ceir rhagor o fanylion am y gwariant gweithredol, sef gwariant gwirioneddol yr Awdurdod heb y newidiadau cyfrifyddu. Roedd y gwariant gwirioneddol yn is na'r hyn y cyllidebwyd ar ei gyfer, a llwyddwyd i gael hyn trwy gwtogi ar y gwariant lle bo modd er mwyn lliniaru'r pwysau a ddisgwyllir yn 2012-13. Roedd modd i'r Awdurdod neilltuo £503k i gronfa gyffredinol a fydd yn darparu rhywfaint o sicrwydd bod arian ar gael i gynorthwyo mewn blynyddoedd i ddod ac a fydd yn golygu y gall yr Awdurdod dynnu o'r cronfeydd hyn yn hytrach na gorfod gofyn am ardollau ychwanegol.

	Cyllideb £000	Gwir £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant	32,256	31,147	(1,109)
Incwm	(323)	(318)	5
Gwariant Net	31,933	30,829	(1,104)
Cronfeydd a Darpariaethau a Neilltuwyd	0	601	601
Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	(31,933)	(31,933)	0
(Gwarged) /Diffyg	0	(503)	(503)
Cyfalaf			
(gan gynnwys llithriant a ddygwyd drosodd)	7,320	4,491	(2,829)

Cysoni 'Gwarged y Refeniw' gyda'r Gwarged ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau

	£'000
*Gwariant Net	30,829
**Addasiadau Cyfrifyddu	577
***Cost Gwasanaethau	31,406

*ceir manylion yn Yr Alldro ar gyfer y Flwyddyn 2011/12 (uchod)

**ceir manylion yn Nodyn 22

***ceir manylion yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

Mae'r Awdurdod yn mynd i wariant refeniw ar eitemau a ddefnyddir o fewn y flwyddyn fel arfer, a chaiff hyn ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod lleol cyfansoddol yn ôl y boblogaeth. Dyma'r cyfraniadau yn 2011-12:

Awdurdod	Cyfraniad 2011/2012 £	Cyfran %
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,240,568	16.41
Cyngor Sir Ynys Môn	3,236,545	10.14
Cyngor Gwynedd	5,588,685	17.50
Cyngor Sir Ddinbych	4,549,039	14.25
Cyngor Sir y Fflint	7,051,716	22.08
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	6,266,101	19.62
CYFANSWM	31,932,654	

Derbyniodd yr Awdurdod nifer o grantiau refeniw gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn er mwyn hyrwyddo gwahanol gynlluniau yn y Gogledd. Cyfanswm y grantiau a dderbyniwyd oedd £2.69 miliwn (£1.78 miliwn yn 2010-11). Ceir manylion am y grantiau yn Nodyn 27 i'r cyfrifon.

Ffynonellau Refeniw Cyllid sydd yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

2010/11 £'000		2011/12 £'000
32,093	Cyfraniadau'r Awdurdodau Unedol	31,933
0	Grantiau Refeniw	35
35	Llog	27
217	Ffioedd a Chostau	256

Gwariant Cyfalaf 2011-2012

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn oedd £4.491 miliwn. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 29 i'r cyfrifon.

2010/11 £'000		2011/12 £'000
2,283	Eiddo – Adnewyddu, addasu, adeiladau newydd	1,349
3,113	Cerbydau a Pheiriannau	2,920
1,329	Offer yr Ochr Weithredol a TGCh	222
6,725	Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf	4,491

Dan y Cod Materion Ariannol, gall yr Awdurdod ariannu'r rhaglen gyfalaf yn unol â pha ddull bynnag o ariannu sydd fwyaf cost-effeithiol. Yn 2011-12, ariannwyd y rhaglen gyfalaf yn bennaf gan fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac Awdurdodau Lleol eraill (£4,376k), grantiau (£94k) a Derbyniadau Cyfalaf (£21k).

Cyflwynwyd adroddiad manwl am weithgarwch ariannol y flwyddyn i'r Awdurdod Tân ar 18 Mehefin 2012, ac mae ar gael ar wefan y Gwasanaeth Tân (www.gwastan-gogcymru.org.uk).

Ymrwymiad Pensiynau

Yn 2011-12, ymddeolodd 9 aelod o staff lifrai amser cyflawn. Mae cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw yn parhau i dyfu, ynghyd â'r ymrwymiad o ran pensiynau yn y dyfodol. Yr ymrwymiad a aseswyd yn actiwaraidd ar 31 Mawrth 2012 oedd £206.63 miliwn ar gyfer cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân, a £7.563 miliwn i'r cynllun pensiwn Llywodraeth Leol.

Ers Ebrill 2011, mae codiadau yn nhaliadau pensiwn a phensiynau a ohiriwyd wedi cael eu cysylltu â chodiadau yn y Mynegai Pris Defnyddwyr (CPI) yn hytrach na Mynegai Pris Manwerthu (RPI). Gan fod disgwyl i'r codiadau i'r CPI yn y tymor hir fod yn llai na'r codiadau i'r RPI, y canlyniad fydd gostyngiad yn y rhwymedigaeth buddion diffiniedig a chost llog ar gyfer 2010-11 ac yn y dyfodol. Mae'r newid yn y mynegeio hefyd yn arwain at gostau gwasanaeth negyddol yn y gorffennol, gan adlewyrchu'r gostyngiad mewn rhwymedigaeth, a chredydir hynny ar gost net gwasanaethau fel costau heb eu dosbarthu yn 2010-11 yn unol â UITF Abstract 48, gwnaed credyd o £24 miliwn mewn perthynas â'r uchod. Nid oes unrhyw effaith ar y Gronfa Gyffredinol.

Dan Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (Buddion Gweithwyr), mae gofyn i'r Awdurdod ddarparu manylion asedau ac ymrwymadau'r dyfodol ar gyfer pensiynau sy'n daladwy i weithwyr y gorffennol a'r presennol. Amlinellir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon.

Cost neu gredyd perthnasol neu anarferol

Yn bennaf oherwydd ailstrwythuro'r staff gweinyddol sy'n rhoi cymorth i Orsafoedd y Ddyletswydd ar gael yn ôl y Galw, bu rhywfaint o wariant ychwanegol ar daliadau dileu swyddi, sef £171k, ac ni ddarparwyd ar gyfer hyn yn y gyllideb. Rhoddir y costau yn erbyn arbedion a geir yn y dyfodol oherwydd gostyngiad yn nifer swyddi staff yr ochr gefnogol. Ceir rhagor o fanylion am y taliadau dileu swyddi yn Nodyn 25 a 31 i'r cyfrifon.

Costau Ariannu Cyfalaf

Y gost a roddwyd ar gyfrifon refeniw'r gwasanaeth i adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd i ddarparu gwasanaethau oedd £2.381 miliwn. Dyma gost dybiannol ar gyfer dibrisiant, a gwneir addasiad i'r balans diwedd blwyddyn fel nad yw'n effeithio ar y cyfraniadau sydd eu hangen i ariannu'r gwasanaeth. Y gost wirioneddol i'r gwasanaeth am gyfalaf ariannu yw £389k o log benthyciad, a £1,959k o Ddarpariaeth Isafswm Refeniw a Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol.

Mae'r cynnydd mewn benthyciad yn ddibynnol ar nifer o ffactorau; swm y gwariant cyfalaf i'w ariannu trwy fenthycia a dyled y benthyciad i'w dalu'n ôl fel rhan o'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw. Dyled benthyciad yr yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2012 oedd £20.724 miliwn.

Darpariaethau a Chronfeydd wrth gefn

Mae gan yr Awdurdod nifer o ddarpariaethau i ddiwallu sawl ymrwymiad i ddod yn sgîl digwyddiadau yn y gorffennol. Y balans ar ddechrau'r flwyddyn oedd £0.65 miliwn, ac ar ddiwedd y flwyddyn roedd yn £0.82 miliwn. Roedd y symudiad yn y flwyddyn o ganlyniad i neilltuo arian ychwanegol i ymorol am gostau pensiynau yn y dyfodol, a'r ymrwymiad treth a chyfraniadau Yswiriant Gwladol ar setliad ôl-daliadau'r System Dyletswydd ar gael yn ôl y Galw. Caiff y taliad ei wneud ym Mehefin 2012 ar gyfer yr ôl-daliad hwnnw, a defnyddir rhywfaint o'r Ddarpariaeth Bensiwn yn 2011-2012.

Pasiwyd deddfwriaeth sy'n caniatáu i Awdurdodau Tân yng Nghymru gadw cronfeydd wrth gefn, a dyma'r drydedd flwyddyn y gellid gweithredu hyn. Rhoddwyd arian o'r neilltu mewn cronfa gan mai peth doeth i'r Awdurdod yw adeiladu Cronfa Gyffredinol, a'r disgwyl yw mai'r meysydd lle y caiff ei ddefnyddio fydd:-

- codiadau cyflog;
- gwrthbwysu cynnydd ym mhris tanwydd na chyllidebwyd ar ei gyfer;
- toriadau i'r Grant Cynnal Refeniw;
- ymorol am gostau unrhyw ymddeoliadau cynnar ar sail effeithlonrwydd;
- gostyngiad mewn arian grant;
- cynnydd yng nghyfraniadau Pensiwn y Cyflogwr

Yn Nodiadau 16 ac 17 i'r datganiadau ariannol craidd, ceir rhagor o fanylion am y darpariaethau a'r cronfeydd a ddelir.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd sydd ohoni

Roedd y dirywiad economaidd cenedlaethol, ynghyd â chanlyniadau'r Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant ym mis Tachwedd 2010, yn rhoi arwydd o lefel y toriadau i wasanaethau cyhoeddus sydd i'w ddisgwyl yn y blynyddoedd i ddod. Er mwyn sicrhau y byddai'r Awdurdod yn gallu bodloni'r toriadau hyn a chynnal y lefelau gwasanaeth, cytunwyd ar gynllun tair blynedd, gan osod targedau arbedion i'w sicrhau dros y tair blynedd nesaf. 2011-12 oedd blwyddyn gyntaf y cynllun tair blynedd, a'r targed arbedion y cytunwyd arno oedd £802k. Roedd y rhan fwyaf o'r arbedion ar ofal tân rheng flaen trwy'r Adolygiad o Ofal Swyddogion. Ceir arbedion eraill trwy rewi rhywfaint o swyddi'r ochr gefnogol a diogelwch tân cymunedol; a pheidio ag ariannu digwyddiad blynyddol Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc. O fewn blwyddyn, rhoddwyd neges glir i ddeiliaid cyllidebau i weld ffyrdd i fod yn effeithlon ac i gael arbedion lle bo modd, nid yn unig yn y dyfodol ond hefyd o fewn y flwyddyn ariannol. Gyda'r mesurau hyn yn eu lle, mae'r Awdurdod wedi llwyddo i gyrraedd ei darged arbedion, ac i wneud arbedion pellach o fewn y flwyddyn.

Y targed arbedion y cytunwyd arno ar gyfer 2012-13 yw £815k, a £835k yn 2013-14, ac er bod gan yr Awdurdod gynlluniau yn eu lle i sicrhau'r arbedion hyn, efallai na fydd modd sicrhau'r arbedion o fewn yr amserlenni ac efallai y bydd llithriant. Fel bod gan yr Awdurdod rywfaint o ddiogelwch ariannol rhag hyn, cytunwyd y gellir defnyddio'r gronfa gyffredinol yn y tymor byr i ymorol am unrhyw ddiffyg.

4. GWYBODAETH YCHWANEGOL

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Drysorydd yr Awdurdod ym Modlondeb, Conwy. Hefyd, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i ddarllen y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir yn y wasg leol, ac ar wefannau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (www.conwy.gov.uk), fod y cyfrifon ar gael i'w darllen.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEB AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod:

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yr yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod). Mae'n ofynnol i'r Datganiad o Gyfrifon gyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2012.

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yna wedi eu defnyddio'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifiadau a oedd yn rhesymol a darbodus;
- cydymffurfio â Chod awdurdodau lleol.

Mae'r Trysorydd hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfoes;
- cymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll ac anghysonerau eraill.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD **DATGANIAD O GYFRIFON 2011/2012**

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2012 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

ARWYDDWYD: _____ DYDDIAD: _____

K W FINCH CPFA IRRV (Hons)

Trysorydd Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Adroddiad yr archwilydd annibynnol i Aelodau Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig:

- Awdurdod Tân Gogledd Cymru; a
- Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae datganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian, a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yn gyfraith berthnasol, ac mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Leol yn y Deyrnas Unedig 2011/12 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Cyfrifoldebau unigol y swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr eglurwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon sydd ar dud. 7, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys cyfrifon y gronfa bensiwn, sy'n rhoi golwg gwir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu ac unrhyw nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (Y Deyrnas Unedig ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â'r Safonau Moesegol ar gyfer Archwilwyr gan y Bwrdd Arferion Archwilio.

Cwmpas yr archwiliad a'r datganiadau cyfrifyddu

Mae archwiliad yn golygu cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig sy'n ddigon i roi sicrwydd rhesymol fod y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn rhydd o gamddataniadau pwysig, p'un ai oherwydd twyll neu gamgymeriad. Mae hyn yn cynnwys asesiad o p'un ai yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Awdurdod Tân Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, ac wedi eu defnyddio'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; natur resymol yr amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wneir gan y swyddog ariannol cyfrifol a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Hefyd, rwyf wedi darllen yr holl wybodaeth ariannol ac annariannol yn y Rhagair Esboniadol er mwyn nodi unrhyw anghysonderau pwysig gyda'r datganiadau cyfrifyddu archwiliedig a'r nodiadau cysylltiedig. Os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau amlwg, byddaf yn ystyried y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân Gogledd Cymru fel yr oedd ar 31 Mawrth 2012, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011/12.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi golwg gwir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012, ynghyd â swm a lleoliad asedau ac ymrwymadau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011/12.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth sydd yn y Rhagair Esboniadol am y flwyddyn arainnol y mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig wedi eu paratoi yn eu cylch, yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion yr wyf yn adrodd yn eu cylch trwy eithriad

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd ynghylch y Datganiad Llywodraethu yr wyf yn adrodd i chi os nad yw, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â'r Fframwaith *Delivering Good Governance in Local Government* a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o ganlyniad i'm harchwiliad.

Ardystiad o gwblhau archwiliad

Rwy'n tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru,
24 Heol y Gadeirlan,
Caerdydd,
CF11 9LJ

Medi 2012

DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

<u>Symudiad yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn ar gyfer blynyddoedd yn diweddu 31 Mawrth 2011 & 2012</u>	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth gefn grant ac glustnodwyd	Cronfa wrth gefn talebau cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid ei defnyddio	Cronfeydd wrth Gefn annefniddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2010		418	288	0	706	(209,132)	(208,426)
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod 2010/11							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		11,272	0	0	11,272	0	11,272
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	17,470	17,470
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		11,272	0	0	11,272	17,470	28,742
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	5	(10,820)	0	(39)	(10,859)	10,859	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		452	0	(39)	413	28,329	28,742
Cyweiriad		0	0	1	1	(1)	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd	6	(229)	191	38	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2010/11		223	191	0	414	28,328	28,742
Balans 31 Mawrth 2011		641	479	0	1,120	(180,804)	(179,684)

<u>Symudiad yn Natganiad Cronfeydd wrth Gefn</u>	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth gefn grant ac glustnodwyd	Cronfa wrth gefn talebau cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid ei defnyddio	Cronfeydd wrth Gefn annefniddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2011		641	479	0	1,121	(180,804)	(179,684)
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod 2011/12							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(10,877)	0	0	(10,877)	0	(10,877)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	(6,763)	(6,763)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(10,877)	0	0	(10,877)	(6,763)	(17,640)
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	5	12,003	0	(21)	11,982	(11,982)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		1,126	0	(21)	1,105	(18,745)	(17,640)
Cyweiriad		1	0	0	1	(1)	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd	6	(624)	417	21	(186)	186	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2011/12		503	417	0	920	(18,560)	(17,640)
Balans Mawrth 2012		1,144	896	0	2,041	(199,364)	(197,324)

Y CYFRIF CYNHWYSFAWR INCWM A GWARIANT

2010/11				2011/12			
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
2,373	(42)	2,331	Diogelwch Tân Cymunedol - Arolygiad ac Ardystiad		2,213	(50)	2,163
4,523	0	4,523	Diogelwch Tân Cymunedol - Atal ac Addysgu		4,237	0	4,237
23,274	(139)	23,135	Diffodd Tân - Ymateb Gweithredol		21,261	(201)	21,060
3,521	0	3,521	Diffodd Tân - Cyfathrebu a throï allan		3,574	0	3,574
175	0	175	Diffodd Tân - Diogelu Cyflenwadau dwr		173	0	173
194	0	194	Costau Craidd Corfforaethol a Democraidaidd		186	0	186
(24,043)	0	(24,043)	Costau heb eu dosbarthu		13	0	13
10,017	(181)	9,836	Cost Gwasanaethau		31,657	(251)	31,406
12,744	(2,113)	10,631	Gwariant Gweithredu Arall	7	11,912	(844)	11,068
389	(35)	354	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	8	363	(27)	336
0	(32,093)	(32,093)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol		0	(31,933)	(31,933)
		(11,272)	(Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau				10,877
		(314)	Gweddill neu ddiffyg ar ailbriso eiddo ac asedau offer				9
		(17,156)	Union Enillion/Golledion ar Asedau/ Pensiwn				6,754
		(17,470)	Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				6,763
		(28,742)	Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				17,640

Y FANTOLEN

31 Mawrth 2011		Nodyn	31 Mawrth 2012
£'000			£'000
36,384	Eiddo ac Offer	9	37,506
9	Asedau nas ellid eu cyffwrdd	9	0
36,393	Asedau Hir Dymor		37,506
275	Rhestr Eiddo	12	313
1,157	Dyledwyr Tymor Byr	13	1,624
3,303	Arian a chyfwerth ariannol	14	1,201
4,735	Asedau Cyfredol		3,138
9,126	Benthyca tymor byr	10	11,031
3,765	Credydwyr tymor byr	15	2,393
482	Darpariaethau	16	646
13,373	Rhwymedigaethau Cyfredol		14,070
196,832	Rhwymedigaeth Pensiwn	18	214,193
0	Darpariaethau	16	0
10,391	Benthyca Hir Dymor	10	9,705
216	Rhwymedigaethau hir dymor eraill	30	0
207,439	Rhwymedigaethau Hir Dymor		223,898
(179,684)	Asedau Net		(197,324)
1,120	Cronfeydd wrth Gefn gellid defnyddio	17	2,040
(180,804)	Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defnyddio	18	(199,364)
(179,684)	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn		(197,324)

DATGANIAD LLIF ARIAN

2010/11		Nodyn	2011/12
£'000			£'000
(11,272)	Gweddill/Diffyg Net ar Ddarpariaeth o Wasanaethau		10,877
8,595	Addasiadau i'r Net (Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau ar gyfer Symudiadau di-ariannol		(10,526)
(260)	Addasiadau i Eitemau wedi'u cynnwys yn y net (Gweddill) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth o Wasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu		(337)
(2,937)	Llif Arian Net o Weithgareddau gweithredu	19	14
5,766	Gweithgareddau Buddsoddi	20	4,249
(4,100)	Gweithgareddau ariannu	21	(2,161)
(1,271)	Net (Cynnydd) neu Ostyngiad mewn arian neu gyfwerth ariannol		2,102
(2,032)	arian a chyfwerth ariannol ar ddechrau'r cyfnod adroddi		(3,303)
(3,303)	Arian a chyfwerth ariannol ar ddiwedd y cyfnod adroddi	14	(1,201)

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFYDDU

1. CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod am flwyddyn ariannol 2011/12, a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2012. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad blynyddol o Gyfrifon dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, ac mae'r Rheoliadau hynny yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi gydag arferion cyfrifyddu priodol. Yn bennaf, mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod) a'r Cod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth 2011/12 (SERCOP), a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r cyfarwyddyd statudol a gyhoeddwyd dan Adran 12 o Ddeddf 2003.

Yr arfer cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, a hwnnw wedi ei addasu trwy ailwerthuso rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynau ariannol.

Mae'r gymhareb rhwng Ymrwymadau Cyfredol ac Asedau Cyfredol yn uchel, a byddai hyn yn dangos fod gan yr Awdurdod broblem gyda hylifedd efallai o ran bod heb ddigon o adnoddau ar gael i ddiwallu ei rwymedigaethau tymor byr. Fodd bynnag, mae modd i'r Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan Fwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a ffynonellau eraill, ac nid oes risg sylweddol y bydd yn methu cael cyllid i gwrdd â'i rwymedigaethau.

2. INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, rhoddir cyfrif am yr incwm a'r gwariant, yn net o TAW, yn y flwyddyn y maent yn codi, nid pan wneir neu pan dderbynnir y taliadau arian parod. Yn arbennig:

- Rhoddir cyfrif am y ffioedd, costau a rhenti sy'n ddyledus gan gwsmeriaid fel incwm ar y dyddiad y mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Cofnodir y cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad yn cael eu derbyn a phryd y cânt eu defnyddio, nodir hwy fel stoc ar y Fantolen.
- Nodir gwaith fel gwariant pan fydd wedi ei gwblhau, a chyn hynny caiff ei nodi ar y Fantolen fel gwaith yn mynd rhagddo.
- Rhoddir cyfrif am y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbynadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian sy'n cael ei osod neu ei benderfynu gan y contract.
- Pan fo incwm a gwariant wedi ei gydnabod, ond nad oes arian wedi ei dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr y swm perthnasol ar y Fantolen. Pan fo amheuaeth a fydd dyledion yn cael eu setlo, ysgrifennir balans y dyledwyr a nodir cost ar y refeniw am yr incwm na fydd modd ei chasglu efallai.

3. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Arian yw arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gost ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Cyfwerth ag arian yw buddsoddiadau sy'n aeddfedu ymhen tri mis neu lai o ddyddiad caffael, ac maent i'w troi'n symiau hysbys o arian gyda risg ansylweddol o newid gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir yr arian a'r cyfwerth ag arian yn net o orddrafftiau banc sy'n daladwy ar gais ac sy'n rhan annatod o reolaeth arian yr Awdurdod.

4. **COSTAU AR Y REFENIW AM ASEDAU ANGHYFREDOL**

Darperir dibrisiad ar gyfer cerbydau ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Mae adeiladau wedi eu dibrisio ar sail llinell syth dros oes ddefnyddiol amcangyfrifedig yr asedau, fel y cyflenwyd gan Wilks Head and Eve, y Syrfêwyr Siartredig.

Caiff dibrisiad ei godi ar adrannau'r gwasanaeth o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Caiff y swm hwn ei gredydu ar Falans y Gronfa Gyffredinol, felly mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Caiff asedau eu dibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth dros y cyfnodau canlynol:-

Adeiladau	15-80 blynedd
Seilwaith	5-20 blynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3-20 blynedd
Asedau Anniriaethol	5-15 blynedd

5. **BUDDION GWEITHWYR**

Buddion yn daladwy yn ystod cyflogaeth

Bydd cyflogau a thaliadau'n gysylltiedig â chyflogaeth yn cael eu cydnabod yn y cyfnod pryd y derbynnir y gwasanaeth gan y gweithwyr. Mae cost hawliad seibiant blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd gan y gweithwyr ar ddiwedd y cyfnod yn cael ei chydabod yn y datganiadau ariannol i'r graddau y mae gan y gweithwyr hawl i gario seibiant drosodd i'r cyfnod canlynol.

Buddion terfynu

Buddion terfynu yw symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad a wneir gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, a chânt eu talu ar sail cronïadau i'r Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

6. **BUDDION ÔL-CYFLOGI**

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol, sy'n diwallu anghenion grwpiau gwahanol o weithwyr. Dyma'r cynlluniau:

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (CPDT)

Mae cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gynllun gyda buddion, nad yw'n cael ei ariannu, ac ystyr hynny yw nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi eu casglu i gwrdd â'r ymrwymïadau o ran pensiynau a rhaid creu arian i gwrdd â'r taliadau pensiwn eu hunain pan maent yn ddyledus. Mae cyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr yn seileidig ar gyfran o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac mae hyn yn destun ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon, ac mae'n cael ei neilltuo er mwyn sicrhau eglurder, gweler Nodyn 18, 32 a 'Chyfrif Cronfa Pensiwn y Diffoddwyr Tân' ar dud. 50 i gael rhagor o fanylion. Trwy'r gronfa bensiwn y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb o ran talu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, y rhai sy'n eu goroesi ac eraill sy'n gymwys am fuddion dan y cynllun.

Caiff ymrwymiad tymor hir amcangyfrifedig yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau eu hun eu datgelu gan Nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan IAS 19.

Staff yr Ochr Gefnogol a'r Ystafell Reoli

Dyma gynllun a ariennir, gyda'r pensiwn yn cael ei dalu o'r cronfeydd buddsoddi gwaelodol a reolir gan gronfa bensiw Cyngor Sir y Fflint (y 'gronfa') sy'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL). Actiwaiaid sy'n pennu cyfradd cyfraniad y cyflogwr. Mae rhagor o gostau'n codi mewn perthynas â rhai pensiynau a delir i weithwyr sy'n ymddeol ar sail heb ei ariannu. Gweler Nodyn 32 am ragor o fanylion.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y mae'r datganiadau ariannol wedi eu hawdurdodi i gael eu cyhoeddi. Gellir nodir dau fath o ddigwyddiad.

- a) y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd (digwyddiadau sy'n addasu ar ôl y cyfnod adrodd), a
- b) y rheini sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd (digwyddiadau nad ydynt yn addasu ar ôl y cyfnod adrodd).

8. EITEMAU EITHRIADOL

Pan fo eitemau incwm a gwariant yn bwysig, datgelir eu natur a'u swm ar wahân, naill yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, gan ddibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i ddeall perfformiad ariannol yr Awdurdod.

9. ADDASIADAU I'R CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISIÂU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau i'r cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwall pwysig. Rhoddir cyfrif yn rhagolygol am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod pryd y bydd y newid yn effeithio arnynt ac nad ydynt yn arwain at addasiad cyn y cyfnod.

Ni chaiff newidiadau i bolisiâu eu gwneud ond pan fo hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu bod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effeithiau trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud am yn ôl (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi newydd wedi cael ei ddilyn erioed.

10. OFFERYNNAU ARIANNOL

Y diffiniad o Offeryn Ariannol yw 'unrhyw gytundeb sy'n achosi ased ariannol un endid ac ymrwymiad ariannol neu offeryn ecwiti un arall'. Bydd ymrwymadau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg, ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Bydd y llog blynyddol a delir ac a dderbynir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cludo'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi ei luosogi gan gyfradd effeithiol y llog ar gyfer yr offeryn. O ran pob benthyciad a buddsoddiad sydd gan yr Awdurdod, y symiau sydd yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n aros, ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

11. BUDDSODDIADAU

Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar eu cost i'r Awdurdod, a chânt eu heitemeiddio mewn Nodyn ar wahân.

12. **RHOI CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH**

Ni ellir rhoi grantiau'r Llywodraeth yn erbyn asedau sefydlog, ond bydd grantiau'r llywodraeth (a chyfraniadau eraill) yn cael eu cydnabod ar unwaith yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant pan fo'r amodau gofynnol wedi cael eu bodloni. Yna, trosglwyddir yr incwm i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf neu'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio, yn ddibynnol ar p'un ai bydd wedi ei ddefnyddio ai peidio. Yn ei hanfod, defnyddir Grantiau'r Llywodraeth a ddyfernir ar gyfer cynlluniau cyfalaf fel ffynhonnell arian ar gyfer y rhaglen gyfalaf.

13. **RHESTRAU STOC**

Mae rhestrau stoc wedi cael eu prisio gan ddefnyddio FIFO neu fformiwla'u cost ar gyfartaledd wedi eu pwysoli. Pan fo telerau taliadau gohiriedig ar gyfer prynu rhestrau stoc, ystyrir hyn yn drefniant ariannu, ac mae'r gwahaniaeth rhwng y pris a fyddai wedi cael ei dalu o dan delerau credyd "arferol" a'r swm a dalwyd mewn gwirionedd wedi cael ei gydnabod fel gwariant llog dros y cyfnod ariannu.

14. **LESOEDD**

Lesoedd Cyllid

Pan mai'r Awdurdod sy'n cynnal pob risg a gwobr bod yn berchen ar ased ar les, caiff yr ased ei chofnodi fel Eiddo, Peiriannau ac Offer a chofnodir ymrwymiad cyfatebol. Y gwerth a gydnabyddir ar gyfer y ddau yw'r isaf o werth teg yr ased neu werth presennol isafswm y taliadau les, wedi ei ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhyg yn y les. Y gyfradd llog sy'n ymhyg yw'r hyn sy'n cynhyrchu cyfradd llog rheolaidd a chyson ar yr ymrwymiad sy'n weddill. Caiff yr ased a'r ymrwymiad eu cydnabod ar gychwyn y les, a chânt eu dadgydnabod pan gaiff yr ymrwymiad ei ryddhau, ei ganslo neu pan ddaw i ben. Caiff y rhent blynyddol ei rannu rhwng ad-dalu'r ymrwymiad a'r cost cyllido. Caiff y gost cyllido flynyddol ei chyfrifo trwy roi'r gyfradd llog sy'n ymhyg at yr ymrwymiad sy'n weddill, a chaiff ei chodi ar y Costau Ariannu yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm.

Lesoedd Gweithredu

Pan fo asedau ar gael i'w defnyddio dan drefniadau les, caiff y rhenti sy'n daladwy eu codi ar gyfrif y gwasanaeth priodol ar sail llinell syth, ni waeth beth fo'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r costau'n ymddangos yn y Fantolen. Felly hefyd, caiff yr ymrwymiad i dalu costau rhentu yn y dyfodol eu heithrio, ond atodir Nodyn ar wahân i'r Fantolen.

15. **DYRANNU COSTAU GWEINYDDOL CANOLOG**

Mae'r gwasanaethau gweinyddol canolog mawr, megis Cyllid, Rheoli Eiddo a'r Gefnogaeth Gyfreithiol a Gweinyddol yn cael eu prynu gan Awdurdodau Lleol eraill. Mae'r costau hyn, a chostau gweinyddiaeth ganolog yn yr Awdurdod Tân, wedi cael eu dyrannu i wasanaethau rheng-flaen yn unol â Datganiad CIPFA ar Gyfrifyddu Gorbenion a Chod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau, ac eithrio:

- Craidd Corfforaethol a Democrataidd – costau sy'n ymwneud â statws yr Awdurdod fel sefydliad amlswyddogaethol a democrataidd.
- Costau heb eu dosrannu – cost y buddion yn ôl disgreisiwn a roddir i weithwyr sy'n ymdeol a cholledion amhariadau i'w codi ar Asedion a Ddelir ar Werth.

Diffinir y ddau gategori costau hyn yn SeRCOP, a rhoddir cyfrif amdanynt fel penawdau ar wahân yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, fel rhan o Gost Gwasanaethau.

16. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Cydnabod

Caiff Eiddo, Peiriannau ac Offer eu cyfalafu pan:

- mae'n cael ei gadw i'w ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau neu i ddibenion gweinyddol;
- mae'n debygol y bydd buddion economaidd yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod, neu y bydd gwasanaeth yn debygol o gael ei ddarparu iddo;
- mae disgwyl iddo gael ei ddefnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol;
- gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy;
- mae'r eitemau'n rhan o gost gychwynnol cyfarparu neu sefydlu adeilad newydd neu wrth adnewyddu gorsaf neu swyddfeydd, ni waeth beth fo'u cost unigol neu ar y cyd. Pan fo ased mawr, er enghraifft adeilad, yn cynnwys nifer o gydrannau gyda gwahaniaeth mawr yn oes yr ased, e.e. peiriannau ac offer, yna caiff y cydrannau hyn eu trin fel asedau ar wahân, a'u dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol eu hunain.

Asedau Anarbenigol yr Ochr Weithredol ac Anweithredol

Mae tir ac adeiladau anarbenigol yr ochr weithredol ac anweithredol yn cael eu cario drosodd ar Werth Teg, sy'n cael ei bennu fel arfer yn ôl tystiolaeth y farchnad, sef yn gyffredinol y gwerth ar y farchnad agored, ond mae'r Cod yn caniatáu i'r rhain gael eu cario drosodd ar y gwerth defnydd presennol.

Asedau o Natur Arbenigol

O ran asedau o natur arbenigol lle nad oes unrhyw dystiolaeth ar y farchnad, mae amcangyfrif o werth teg wedi cael ei seilio ar Gost Amnewid Dibrisiedig (*Depreciated Replacement Cost (DRC)*), gyda'r prisiad yn Ased Cyfwerth Modern (*Modern Equivalent Asset (MEA)*) gan ddefnyddio'r dull "adeiladu ar unwaith". Mae gorsafodd tân yn cael eu cynnwys yn y categori hwn.

Tir ac Adeiladau

Rhoddwyd cyfrif am dir ac adeiladau ar wahân, a thybir bod oes ddi-ddiwedd gan dir.

Asedau sy'n cael eu Hadeiladu

Mae asedau sy'n cael eu hadeiladu wedi cael eu prasio ar gost hanesyddol.

Asedau dros ben

Mae asedau dros ben wedi cael eu prasio ar Werth Teg, sef yr hyn a ystyrir yn werth ar y farchnad agored. Pan nad yw'r ased yn cael ei ddal er mwyn creu llif arian, y gwerth a ddefnyddir yw gwerth presennol potensial gwasanaeth yr ased sy'n weddill, a thybir bod hynny yn gyfwerth o leiaf â chost amnewid y potensial gwasanaeth hwnnw a'i ddefnyddio fel mesur o werth teg.

Os yw'r ased dros ben o natur arbenigol, yna bydd y gost amnewid dibrisiedig wedi cael ei ddefnyddio fel amcangyfrif o werth teg. Mae asedau dros ben wedi eu dibrisio, gyda'r dibrisiad wedi ei ddangos yn erbyn "costau na ddosrannwyd" yn hytrach na gwasanaeth penodol.

Cyfrifyddu Cydrannol

Cydran o eiddo, peiriant ac offer yw eitem sydd â chost yn sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr ased. Dylid dibrisio cydrannau'n unigol dros eu hoes ddefnyddiol. Fodd bynnag, wrth droi i'r Cod, nid yw cyfrifyddu cydrannol ond wedi cael ei ddefnyddio pan fo cydran yn cael ei newid neu ei wella'n rhannol, a'r hen gydran wedi ei ddadgydnabod.

Ailbrisio

Pan fo ased yn cael ei ailbrisio, gwneir Nodyn rhwng y Gronfa Ailbrisio a'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf, sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiad yn seiliedig ar gost hanesyddol a swm yr ailbrisiad.

Colledion Ailbrisio

Bydd colled ailbrisio o ganlyniad i dreulio budd economaidd, os bydd gwarged ailbrisio ar yr ased hwnnw, yn cael ei godi i ddechrau yn erbyn y gwarged i faint y gwarged hwnnw, gyda balans y golled yn cael ei godi ar y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Cafodd y prisiad llawn diwethaf o'r eiddo ei gynnal ar 1 Ebrill 2009 gan Wilks Head and Eve, cwmni priswyr o Lundain. Cafodd nifer o eiddo eu hailbrisio ar 1 Ebrill 2011 oherwydd i waith gael ei wneud ar yr eiddo hyn. Ers 2010-11, mae'r Awdurdod wedi cyflwyno polisi o brisio eu heiddo ar raglen dreigl yn hytrach na gwneud prisiad llawn bob 5 mlynedd. Mae'r lle swyddfeydd wedi eu prisiau ar werth eu defnydd presennol, ac mae'r gorsafoddedd tân ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif yr oes sydd ar ôl i holl adeiladau'r Awdurdod er mwyn gallu cyfrifo cost dibrisio. Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar gost hanesyddol, sef y gost gyfredol ar asedau oes fer ac sy'n dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Amhariad

Mae'r asedau'n cael eu cario heb fod dim uwch na'u swm adferadwy, a mesurir yr amhariad trwy gymharu'r gwerth sy'n cael ei gario gyda'r uchaf o'r gwerth teg, llai y costau i werthu (cyfwerth â'r pris gwerthu net) a'r gwerth o'u defnyddio. Bydd yr amhariad yn cael eu fesur bob blwyddyn, ac mae'r dangosyddion i wrth-droi'r amhariad yr un fath ar gyfer asedau diriaethol ac asedau anniriaethol. Bydd yr holl golledion amhariad ar asedau wedi eu hailbrisio yn cael eu cydnabod yn y Gronfa Ailbrisio Ailbrisio hyd at y swm yn y Gronfa Ailbrisio ar gyfer pob ased unigol.

17. DERBYNIADAU CYFALAF

Bydd derbyniadau asedau y cafwyd gwared arnynt yn cael eu dal fel Derbyniadau Cyfalaf Defnyddadwy yn y gronfa Derbyniadau Cyfalaf Defnyddadwy hyd oni fyddant yn cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

18. CRONFEYDD DROS BEN A DARPARIAETHAU

Gwneir darpariaethau pan fo rhywbeth wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth ar yr awdurdod sy'n debygol o ofyn am setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle bo amseriad y trosglwyddiad yn ansicr.

Codir tâl am y darpariaethau ar gyfrif referniw'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn y mae'r awdurdod yn dod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan wneir y taliadau, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a sefydlir yn y Fantolen. Bydd setliadau amcangyfrifol yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – lle bo hi'n fwy tebyg na pheidio na fydd angen trosglwyddo buddion economaidd bellach (neu y gwneir setliad is na'r disgwyl), bydd y ddarpariaeth yn cael ei gwrth-droi a'i chredydu'n ôl i gyfrif referniw priodol y gwasanaeth.

19. YMRWYMIADAU AMODOL

Bydd ymrwymiad amodol yn codi pan fo digwyddiad wedi bod sy'n gwneud ymrwymiad posib ar yr Awdurdod na chaiff ei gadarnhau ond trwy fodolaeth, neu fel arall, rywbeth nad yw'n llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Bydd ymrwymyadau amodol eraill yn codi mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Ni fydd ymrwymadau amodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond yn cael eu datgelu mewn Nodyn i'r cyfrifon.

20. TRETH AR WERTH

Mae TAW yn cael ei gynnwys yn y cyfrifon incwm a gwariant, boed o natur gyfalaf neu refeniw, dim ond i'r graddau y mae'n anadferadwy.

21. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Mae asedau anniriaethol a greir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle bo'r meini prawf ar gyfer cydnabod yn cael eu hateb. Dyma'r meini prawf: rhaid iddi fod yn bosib gwahanu'r ased oddi wrth yr endid, rhaid i'r endid reoli'r ased, rhaid bod budd economaidd yn y dyfodol i'r ased, rhaid iddi fod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn llifo i'r endid, ac y gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy. I ddechrau, bydd yr ased anniriaethol yn cael ei fesur ar gost, bydd pob ailbrisiad yn cael eu codi i ddechrau ar y gronfa ailbriso, ac nid oes uchafswm ar oes ddefnyddiol yr ased.

22. SAIL I DDARPARIAETH AR GYFER AD-DALU DYLED

Mae'r Awdurdod wedi cymryd benthyciadau tymor hir o wahanol hydroedd i ariannu prynu asedau. Mae darpariaeth ar gyfer ad-dalu dyled yn gyfrifiad sy'n seiliedig ar y gofyniad ariannu cyfalaf addasedig agoriadol. Bydd y gofyniad ariannu cyfalaf yn cael ei ddangos yn gyffredinol fel symudiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol fel swm sy'n gyfwerth â 4% o'i werth. Fodd bynnag, mae darpariaeth ychwanegol (gwirfoddol) wedi ei wneud ar gyfer ad-dalu dyled i adlewyrchu'r cynnydd yn yr asedau oes fer sydd bellach yn cael eu hariannu trwy fenthycia, yn hytrach na lesioedd gweithredu. Mae'r ddarpariaeth ychwanegol yn seiliedig ar oes economaidd yr ased, ac mae'r symudiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei gyfrifo ar y sail hwnnw.

23. GWALLAU

Mae pob gwall pwysig wedi ei gywiro am yn ôl. Bydd gwallau neu gamddatganiadau yn bwysig os gallant, naill ai yn unigol neu gyda'i gilydd, ddylanwadu ar y penderfyniadau economaidd y bydd defnyddwyr yn eu gwneud yn seiliedig ar sail y datganiadau ariannol. Datgelwyd natur a swm unrhyw newid sy'n cael effaith yn y cyfnod cyfredol neu y mae disgwyl iddo effeithio mewn cyfnodau i ddod (ac eithrio pan fo hynny'n anymarferol).

NODIADAU I'R CYFRIFON

1. PENDERFYNIADAU WRTH DDILYN POLISIŌAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisiŌau cyfrifyddu sydd ar dudalennau 14-20, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Rhaid penderfynu ar rai pethau yn y datganiad o gyfrifon oherwydd bod llawer o ansicrwydd am lefelau'r cyllid yn y dyfodol ar gyfer Llywodraeth Leol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i leihau lefelau darpariaeth gwasanaethau.

2. RHAGDYBIAETHAU A WNAED AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU MAWR ERAILL O ANSICRWYDD WRTH AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau amcangyfrifedig sy'n seileidig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu bethau eraill sy'n ansicr. Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, y tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir penderfynu ar falansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol iawn i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Y prif eitem ar Fantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2012 y mae y mae iddi risg sylweddol o gael eu haddasu'n fawr yn y flwyddyn ariannol sy'n dod, yw:-

Eitem	Ansicrwydd	Yr Effaith os yw'r Canlyniadau Gwirioneddol yn wahanol i'r Tybiaethau
YMRWYMIAD PENSIYNAU	Mae amcangyfrif yr ymrwymiad net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o benderfyniadau cymhleth sy'n ymwneud â chyfradd y gostyngiad a ddefnyddiwyd, y gyfradd y rhagamcendir y bydd cyflogau'n codi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marw, a'r adenillion disgwylidig ar asedau'r gronfa bensiynau. Mae cwmni o actiwariaid ymgynghorol wedi eu cyflogi i ddarparu cyngor arbenigol ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w defnyddio.	Fe wnaeth y gyllideb frys newid y cynnydd mewn pensiynau i gyd-fynd â Mynegai'r CPI yn hytrach na'r RPI, ac arweiniodd hyn at y ffaith fod credyd gwasanaeth blaenorol wedi lleihau'r ymrwymiad net yn y fantolen ar gyfer 2010-11 (-£28.6 miliwn) gan fod disgwyl i'r taliadau pensiwn yn y dyfodol ostwng. Fodd bynnag, mae amcangyfrifon yr ymrwymiad pensiwn ar gyfer 2011-12 yn dangos cynnydd o £17.36 miliwn, sy'n seiliedig ar yr amodau economaidd presennol, o gofio natur gyfnewidiol ac ansicr y marchnadoedd, mae'n debygol y bydd yr amcangyfrif hwn yn anghywir.

3. EITEMAU PWYSIG INCWM A GWARIANT

Yn bennaf oherwydd ailstrwythuro'r staff gweinyddol sy'n darparu cymorth i'r Gorsafoedd yn ôl y Galw, bu rhywfaint o wariant ychwanegol ar y taliadau diswyddo, sef £171k, ac ni ddarparwyd ar gyfer hyn yn y gyllideb.

4. DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Awdurdodwyd y Datganiad o Gyfrifon i'w gyhoeddi gan Drysorydd yr Awdurdod Tân gan 30 Mehefin 2012. Nid yw digwyddiadau sy'n dilyn y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Pan fo digwyddiadau cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2012, mae'r ffigyrau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu ymhob agwedd bwysig er mwyn adlewyrchu ardrowiad yr wybodaeth hon.

5. ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFYDDU A SAIL ARIANNU DAN REOLIADAU

Mae'r Nodyn hwn yn rhestru'r addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, a hynny yn unol â'r arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a enwir gan y darpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod ar gyfer cwrrd â gwariant cyfalaf a referniw yn y dyfodol.

2011/12	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddi				wrth gefn nas ellid
	Balans Cronfa wrth Gefn Gyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'i glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defnyddio
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	(3,434)	0	0	(3,434)	3,434
Ailbriso colledion ar Eiddo ac Offer					
Amortiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	(9)			(9)	9
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	94	0	0	94	(94)
Symudiad yn y Cyfrif Asedau a roddwyd	0	0	0	0	0
Addasiad	(3)	0	0	(3)	3
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	1,959	0	0	1,959	(1,959)
Addasiadau'n bennaf yn ymwuend â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	21	21	(21)
Cyfraniad o'r cronfa wrth gefn talebau cyfalaf tuag at gostau gweinyddol o werthiant asedau anghyfredol	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddio ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 18)	(13,809)	0	0	(13,809)	13,809
cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a dalwyd yn ystod y flwyddyn	3,192	0	0	3,192	(3,192)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
y swm a dalwyd o'r ariannu swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol ar sail cronni'r arian oedd yn daladwy yn y flwyddyn yn unol ag anghenion statudol.	7	0	0	7	(7)
Cyfanswm Addasiadau	(12,003)	0	21	(11,982)	11,982

Ffigyrau Cymharol 2010/11	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddi				Cronfeydd wrth gefn
	Balans Cronfa wrth Gefn Gyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'i glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defnyddio
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	(3,598)	0	0	(3,598)	3,598
Ailbriso colledion ar Eiddo ac Offer					
Amortieiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	(9)			(9)	9
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	251	0	0	251	(251)
Symudiad yn y Cyfrif Asedau a roddwyd	1,135	0	0	1,135	(1,135)
Addasiad	1	0	0	1	(1)
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	1,544	0	0	1,544	(1,544)
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	39	39	(39)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddio ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 18)	8,139	0	0	8,139	(8,139)
cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a dalwyd yn ystod y flwyddyn	3,340	0	0	3,340	(3,340)
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:					
y swm a dalwyd o'r ariannu swyddogion i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol ar sail cronni'r arian oedd yn daladwy yn y flwyddyn yn unol ag anghenion statudol.	17	0	0	17	(17)
Cyfanswm Addasiadau	10,820	0	39	10,859	(10,859)

6. TROSLWYDDIADAU I AC O'R CRONFEYDD A NEILLTUWYD

Mae'r Nodyn hyn yn rhestru'r trosglwyddiadau i'r cronfeydd wrth gefn, ac ohonynt, ers 1 Ebrill 2010.

	Balans 1 Ebrill 2010	Trosglwydd -iadau i mewn 2010/11	Trosglwydd -iadau allan 2010/11	Balans 31 Mawrth 2011	Trosglwydd -iadau allan 2011/12	Trosglwydd- iadau i mewn 2011/12	Balans 31 Mawrth 2012
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cronfa Gyffredinol	(418)	229	(452)	(641)	624	(1,127)	(1,144)
Cronfeydd wrth gefn grantiau a rhai a neilltuwyd	(288)	0	(191)	(479)	0	(417)	(896)
Cyfanswm	(706)	229	(643)	(1,120)	624	(1,544)	(2,040)

7. GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ERAILL

2010/11 £000		2011/12 £000
(165)	Trosglwyddiad i/(o) Ddarpariaethau	0
37	Diffyg ar Weithrediadau Masnachu	18
12,707	Costau Llog Pensiynau	11,894
(39)	Enillion/colledion ar gael gwared ar asedau anghyfredol	(21)
(749)	Adenillion ar Asedau Pensiynau	(823)
(1,135)	Asedau Rhoddedig	0
(26)	Trosglwyddiadau (i mewn)/allan o'r Gronfa Grant a Glustnodwyd	0
1	Addasiad	0
10,631	Cyfanswm	11,068

8. INCWM A GWARIANT CYLLID A BUDDSODDIADAU

2010/11 £000		2011/12 £000
389	Llog yn daladwy a chostau tebyg	363
(35)	Llog	(27)
354	Cyfanswm	336

9. EIDDO PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff yr asedau eu priso fel yr amlinellir yn Nodyn 4 a Nodyn 16 o'r Polisiâu Cyfrifyddu. Isod, ceir manylion yr asedau a ddelid ar 31 Mawrth 2012 a ffigurau cymharol 31 Mawrth 2011, ynghyd â manylion symudiad yn ystod y flwyddyn:-

2011-2012	<i>Tir ac Adeiladau</i>	<i>Cerbydau ac Offer</i>	<i>Seilwaith</i>	<i>Asedau Anweithredol</i>	<i>Cyfanswm Eiddo, Peiriannau ac Offer</i>	<i>Cyfanswm Asedau Anniriaethol</i>
	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2011	24,193	19,765	260	2,175	46,393	65
GWERTH AR 1 EBRILL 2011	24,193	19,765	260	2,175	46,393	65
Ychwanegiadau	1,323	3,142	0	25	4,490	0
Ailbrisiadau	11	0	0	0	11	0
Gwariant a	0	2,139	0	(2,139)	0	0
Gomisiynwyd						
Gwaredu	0	(377)	0	0	(377)	0
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(1,062)	0	0	0	(1,062)	0
GWERTH LLYFR GROS AR 31 MAWRTH 2012	24,465	24,669	260	61	49,455	65
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2011	(1,164)	(8,607)	(238)	0	(10,009)	(56)
Ailbrisiad	55	0	0	0	55	0
Dibrisiad am y flwyddyn	(701)	(1,669)	(2)	0	(2,372)	(9)
Addasu	0	0	0	0	0	0
Gwaredu	0	377	0	0	377	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2011	(1,810)	(9,899)	(240)	0	(11,949)	(65)
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2012	22,655	14,770	20	61	37,506	0
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2011	23,029	11,158	22	2,175	36,384	9

Data Cymharol 2010-2011	<i>Tir ac Adeiladau</i>	<i>Cerbydau ac Offer</i>	<i>Seilwaith</i>	<i>Asedau Anweithredol</i>	<i>Cyfanswm Eiddo Peiriannau ac Offer</i>	<i>Cyfanswm Asedau Annir-iaethol</i>
	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>	<i>£'000</i>
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2010	23,170	16,339	260	591	40,360	65
GWERTH AR 1 EBRILL 2010	23,170	16,339	260	591	40,360	65
Asedau Rhoddedig	0	1,135	0	0	1,135	0
Ychwanegiadau	1,882	2,303	0	2,137	6,322	0
Ailbrisiadau	158	0	0	0	158	0
Gwariant a Gomisynwyd	553	0	0	(553)	0	0
Gwaredu	0	(12)	0	0	(12)	0
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(1,570)	0	0	0	(1,570)	0
GWERTH LLYFR GROS AR 31 MAWRTH 2011	24,193	19,765	260	2,175	46,393	65
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2010	(586)	(7,330)	(233)	0	(8,149)	(46)
Ailbrisiad	156	0	0	0	156	0
Dibrisiad am y flwyddyn	(734)	(1,289)	(5)	0	(2,028)	(9)
Addasiad	0	0	0	0	0	(1)
Gwaredu	0	12	0	0	12	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2011	(1,164)	(8,607)	(238)	0	(10,009)	(56)
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2011	23,029	11,158	22	2,175	36,384	9
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2010	22,584	9,009	27	591	32,211	19

10. OFFERYNNAU ARIANNOL

Categoriâu Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Hir Dymor		Cyfredol	
	31 Mawrth 2012	31 Mawrth 2011	31 Mawrth 2012	31 Mawrth 2011
	£'000	£'000	£'000	£'000
Buddsoddiadau				
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	-	-	2,240	3,350
Asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	-	-	-	-
Cyfanswm Buddsoddiadau	0	0	2,240	3,350
Dyledwyr				
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	-	-	-	-
Asedau ariannol a wnaed ar gyfansymiau cytundeb	-	-	164	164
Cyfanswm Dyledwyr	0	0	164	164
Benthyciadau				
Rhwymedigaeth ariannol ar gost armoteiddio	9,705	10,391	11,031	9,001
Cyfanswm Benthyciadau	9,705	10,391	11,031	9,001
Credydwyr				
Rhwymedigaethau ariannol a wnaed ar gyfanswm	-	-	1,084	1,486
Cyfanswm Credydwyr	-	-	1,084	1,486

Nodyn 1 – Dan y gofynion cyfrifyddu, dangosir gwerth cludo'r offeryn ariannol yn y fantolen, sy'n cynwys y prif swm a gafodd ei fenthycio neu y rhoddwyd ei fenthycio, ac addasiadau pellach ar gyfer costau torri neu fenthyciadau a llog mewn camau (mesurir hyn trwy gyfrifiad o'r gyfradd llog effeithiol) gan gynnwys llog wedi cronni. Dangosir y llog cronedig ar wahân yn yr asedau/ymrwyniadau cyfredol, lle mae'r taliadau/derbyniadau yn ddyledus o fewn blwyddyn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r llog cronedig a dderbynir dan yr offeryn, wedi ei haddasu ar gyfer amorteiddiad unrhyw breimymau neu ddisgowntiau sydd yn y pris prynu.

Nodyn 2 – Mesurir y gwerth teg trwy:

- Gyfeirio'n uniongyrchol at y dyfynbrisiau a gyhoeddir mewn marchnad fyw; a/neu
- Amcangyfrif trwy ddefnyddio techneg prisio.

Pan ganfyddir bod amhariad ar asedau oherwydd tebygolrwydd o ganlyniad i ddigwyddiad blaenorol na chaiff y taliadau dan y contract eu talu, ysgrifennir yr ased i lawr a'i roi ar yr Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Caiff unrhyw enillion a cholledion ar ddadgydnabod yr ased eu credydu/debydu i'r Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

Er nad oes angen llunio gwybodaeth fwy manwl, bydd angen gwybodaeth ychwanegol er hwynn yn yr amgylchiadau canlynol, er eu bod yn anhebygol:

- Unrhyw symudiadau anarferol;
- Aiddosbarthu offerynnau;
- Dadgydnabod offerynnau;
- Sicrwydd cyfochrog;
- Lwfans ar gyfer colledion credyd; a

- Diffygdalu a thramgwyddo.

Rhoddir esboniadau o'r rhain isod

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Dyma'r enillion a'r colledion sy'n cael eu cydnabod yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant mewn perthynas â'r offerynnau ariannol:

Enillion a Cholledion Offerynnau Ariannol				
	2010/11		2011/12	
	Ymrwymadau Ariannol Mesurir ymrwymadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000	Ymrwymadau Ariannol Mesurir ymrwymadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000
Gwariant llog	389		363	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	389		363	
Incwm Llog		(35)		(27)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		(35)		(27)
Enillion(colledion) net am y flwyddyn	(389)	35	(363)	27

Benthycia Allanol

Mae'r benthyciadau sy'n weddill wedi dod trwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus. Mae'r tabl canlynol yn rhoi dadansoddiad o'r benthyciadau yn ôl adeg aeddfedu.

<i>Ffynhonnell y Benthyciad</i>	<i>Cyfradd Llog sy'n Daladwy 2011/12 %</i>	<i>Cyfanswm sy'n Daladwy 31 Mawrth 2011 £'000</i>		<i>Cyfanswm sy'n Daladwy 31 Mawrth 2012 £'000</i>	
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	0.62 – 4.9		12,892		13,724
Benthyciadau'r Farchnad	0.30 – 0.65		6,500		7,000
<u>DADANSODDIAD O'R BENTHYCIADAU YN ÔL AEDDFEDRWYDD</u>					11,020
O fewn 1 flwyddyn			9,001	3,000	
Rhwng blwyddyn a 2 flynedd		4,187		2,000	
Rhwng 2 a 5 mlynedd		4,000			
Rhwng 5 a 10 mlynedd		0		2,500	
Dros 10 mlynedd		2,204		2,204	
CYFANSWM			19,392		20,724

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân, ac mae wedi broceru benthyciadau'r farchnad tymor byr dan enw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy er mwyn manteisio ar y cyfraddau is sydd ar gael i Awdurdod Lleol.

11. GWERTH TEG O ASEDAU AC YMRWYMIADAU SY'N CAEL EU CARIO AR GOST AMORTEIDDIEDIG

Mae'r ymrwymadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymadau tymor hir gyda llog croniedig mewn asedau/ymrwymadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhenn llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbynadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar y bil;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbynadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r bil.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 2011		31 Mawrth 2012	
	Swm cario £000	Gwerth teg £000	Swm cario £000	Gwerth teg £000
Dyled y BBGC	12,892	13,394	13,724	15,009
Dyled nad yw i'r BBGC	6,500	6,500	7,000	7,000
Cyfanswm y ddyled	19,392	19,894	20,724	22,009

Mae'r gwerth teg wedi cael ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân, maent yn seiliedig ar breimymau a fyddai'n daladwy pe ildwyd benthyciadau PWLB ac yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

12. RHESTRAU STOC

Isod, dangos dadansoddiad o'r stoc a ddelir, a'r symudiadau yn ystod y flwyddyn fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2011 a 31 Mawrth 2012.

	<i>Prif Storfeydd</i>		<i>Stoc Faniau Cludiant</i>		<i>Cyfansymiau</i>	
	<i>2010-11 £'000</i>	<i>2011-12 £'000</i>	<i>2010-11 £'000</i>	<i>2011-12 £'000</i>	<i>2010-11 £'000</i>	<i>2011-12 £'000</i>
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	335	263	19	12	354	275
Pryniadau	287	289	29	29	316	318
Cydnabyddir fel Gwariant yn y flwyddyn	(345)	(203)	(36)	(27)	(381)	(230)
Dilead yn y flwyddyn	(14)	(50)	0	0	(14)	(50)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	263	299	12	14	275	313

13. **DYLEDWYR TYMOR BYR**

	31 Mawrth 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000
Cyrff Llywodraeth Ganolog	955	1,421
Awdurdodau Lleol Eraill	18	24
Cyrff y GIG	25	21
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	115	94
Endidau ac Unigolion Eraill	44	64
CYFANSWM DYLEDWYR	1,157	1,624

14. **ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN**

Mae'r arian gwirioneddol mewn llaw yn cynrychioli'r arian a ddangosir yn y Fantolen, ynghyd â'r trafodion nad effeithir arnynt o fewn y balans banc wedi ei glirio ar 31 Mawrth 2012. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r sefyllfa:-

	31 Mawrth 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000
Cyfrifon Galw Banc	1,350	2,240
Buddsoddiadau Tymor Byr	2,004	0
Cyfrifon Banc Cyfredol	(57)	(1,044)
Imprest Arian Mân	6	5
Cyfanswm yr Arian a'r Cyfwerth ag Arian	3,303	1,201

15. **CREDYDWYR**

	31 Mawrth 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000
Cyrff Llywodraeth Ganolog	1,347	274
Awdurdodau Lleol Eraill	71	277
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	31	143
Endidau ac Unigolion Eraill	2,316	1,699
CYFANSWM Y CREDYDWYR	3,765	2,393

16. **DARPARIAETHAU**

Ar 31 Mawrth 2012 roedd yr Awdurdod yn dal dwy ddarpariaeth. Roedd y ddarpariaethau a ddelid, a'r symudiad ar y darpariaethau, fel a ganlyn.

Darpariaeth Bensiynau

Neilltuwyd darpariaeth ar gyfer gwneud taliadau lwmp-swm i'r Gronfa Bensiwn o ganlyniad i Ddiffoddwyr Tân llawn amser yn ymddeol ar sail afiechyd. Mae lefel y ddarpariaeth yn seiliedig ar ymrwymadau hysbys y taliadau yn y dyfodol i'r gronfa bensiwn.

Darpariaeth Cyflog Cyfartal

Mae darpariaeth wedi cael ei chydnabod i'w defnyddio ar gyfer canlyniadau ariannol yr adeg pan fydd diffoddwyr tân yn ôl y galw yn cael hawl i'r un amodau gwasanaeth â diffoddwyr tân amser cyflawn. Cynyddwyd y ddarpariaeth i ymorol am gostau Treth a chyfraniadau Yswiriant Gwladol. Mae'r rhan fwyaf o'r taliadau wedi cael eu gwneud ym Mehefin 2012.

	<i>Darpariaeth Bensiynau</i>	<i>Darpar- iaeth Cyflog Cyfartal</i>	<i>Llai na Chyfansymiau Un Flwyddyn</i>
	£'000	£'000	£'000
Balans Terfynol 31/03/10	(50)	0	(50)
Trosglwyddiadau (i mewn)/allan,	(25)	(407)	(432)
Balans Terfynol 31/03/11	(75)	(407)	(482)
Trosglwyddiad i mewn 2011-12	(25)	(139)	(164)
Balans Terfynol 31/03/12	(100)	(546)	(646)

17. CRONFEYDD DEFNYDDADWY

Cronfeydd Cyffredinol

Rhodddwyd arian o'r neilltu i gronfa gyffredinol wrth gefn gan mai doeth yw i'r Awdurdod adeiladu Cronfa Gyffredinol, a'r disgwyl mai'r meysydd lle bydd yn cael ei ddefnyddio fydd:-

- codiadau cyflog;
- yn erbyn cynydd ym mhris tanwydd na chyllidebwyd ar ei gyfer;
- toriadau i'r Grant Cynnal Refeniw;
- costau pontio'r system gylchrestru newydd;
- gostyngiad mewn arian grant;
- cynnydd yn y cyfraniadau Pensiwn Cyflogwyr.

Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2012 yw £1,143,269 (31 Mawrth 2011, £641,541).

Cronfeydd a Glustnodwyd

Sefydlwyd nifer o gronfeydd a neilltuwyd ar gyfer cynlluniau y mae'r Awdurdod wedi cytuno i'w hariannu.

	<i>Balans 1 Ebril 10</i>	<i>Trosglwydd- iadau i mewn/(allan) 10/11</i>	<i>Balans 31 Mawrth 11</i>	<i>Trosglwydd- iadau i mewn/(allan) 11/12</i>	<i>Balans 31 Mawrth 12</i>
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ymrwymadau taliadau lwmp- swm Pensiynau	0	165	165	4	169
Cynllun Terfynu'n gynnar	0	0	0	300	300
Prynu'r Pencadlys – Ffioedd	0	0	0	68	68
Prynu Meddalwedd	0	0	0	65	65
Cyfansymiau	0	165	165	437	602

Cronfeydd Grantiau

Dan Safonau IFRS, mae unrhyw grantiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod ar gyfer cynlluniau penodol ond sydd heb gael eu defnyddio yn y flwyddyn yn cael eu dangos dan Gronfeydd Defnyddadwy. Y driniaeth flaenorol fyddai Derbyniadau Blaenswm dan yr Ymrwymadau Cyffredol. Mae'r grantiau sydd wedi cael eu cario drosodd yn ymwneud â gwahanol gynlluniau, ac yn cynnwys grantiau Dimensiynau Newydd, y Ffenics, a Chydnerthu. Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2012 yw £294,445 (31 Mawrth 2011 - £279,835).

18. CRONFEYDD ANNEFYDDADWY

31 Mawrth 2011 £'000		31 Mawrth 2012 £'000
3,121	Cronfa Ailbriso	3,081
13,239	Cyfrif Addasu Cyfalaf	12,087
(196,832)	Cronfa Bensiynau	(214,193)
(332)	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	(339)
(180,804)	Cyfanswm y Cronfeydd Annefyddadwy	(199,364)

Cronfa Ailbriso

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn codi o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer. Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbriso am i lawr, neu eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu
- cael eu gwared, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw'n cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2010/11 £'000	Cronfa Ailbriso	2011/12 £'000
2,914	Balans ar 1 Ebrill	3,121
314	Ailbriso asedau am i fyny	66
-	Ailbriso asedau am i lawr, a cholledion amhariad na roddir ar y Gwarged/Diffyg ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau	
(107)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(106)
3,121	Balans ar 31 Mawrth	3,081

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ymgorffori'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol. Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbriso i drosi ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credyd y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu treulio gan yr Awdurdod. Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbriso ar gyfer dal enillion o'r fath.

2010/11		2011/12
£'000		£'000
13,770	Balans 1af Ebrill	13,239
	gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf wedi'i ddebydu neu'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
(3,065)	• Costau dibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	(3,254)
(426)	• Ailbriso colledion ar Eiddo ac Offer	(74)
(9)	• Amorteiddiad Asedau Anghyffwrddadwy	(9)
(3,500)		(3,337)
(3,500)	cyfanswm net dibrisio ar asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(3,337)
	Cyllido cyfalaf a wnaed yn y flwyddyn	
39	• Defnydd o Gronfa Wrth Gefn Talebion Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	21
251	• Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	94
1,544	• Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a gostiwyd yn erbyn Cronfa'r Cyngor	1,959
0	• Addasiad prydles blwyddyn blaenorol	111
(1,666)		(1,152)
1,135	Symudiadau yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
13,239	Balans 31 Mawrth	12,087

Mae'r nodiadau gwrthgyferbyniol ar gyfer Dibrisio, costau Amhariad ac Ailbriso yn cael eu rhoi naill ar y Gronfa Ailbriso neu'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ôl y meini prawf uchod. Mae'r tabl isod yn dangos y trafodion a wnaed ar y Gronfa Ailbriso a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2011-12	Datganiad Asedau Sefydlog (Nodyn 9)	Cronfa Ailbriso	Cyfrif Addasu Cyfalaf	Cyfansymiau
Dibrisio	(2,372)	(106)	(2,266)	(2,372)
Amhariad	(1,062)	0	(1,062)	(1,062)
Dibrisio Ailbrisiadau	66	66	0	66
Cyfanswm	(3,368)	(40)	(3,196)	(3,368)
2010-11	Datganiad Asedau Sefydlog (Nodyn 9)	Cronfa Ailbriso	Cyfrif Addasu Cyfalaf	Cyfansymiau
Dibrisio ac Amhariad	(2,028)	(107)	(3,065)	(3,172)
Amhariad	(1,570)	0	(426)	(426)
Ailbrisiadau	158	314	0	314
Dibrisio Ailbrisiadau	156	0	0	0
Cyfanswm	(3,284)	207	(3,491)	(3,284)

Cronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau

Mae'r Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n codi oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddio ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r ymrwyniadau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu'n talu unrhyw bensiynau yn y pen draw y mae'n gyfrifol amdanynt. Felly, mae'r balans debyd ar y Gronfa wrth gefn a gyfer Pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi ei neilltuo erbyn yr adeg y bydd y buddion i'w talu.

2010/11 £'000	SYMUDIADAU ar y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU	2011/12 £'000
(225,467)	Balans Agoriadol 1 Ebrill	(196,832)
8,139	Gwrthdroi eitemau a ddebydir i Ddarparu Gwasanaeth yb y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	(13,809)
3,320	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn	3,192
20	Addasiad Blwyddyn Flaenorol	10
17,156	Enillion Actiwaraid neu Golledion ar yr asedau a'r ymrwyniadau pensiwn	(6,754)
28,635	SYMUDIAD AR Y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU	(17,361)
(196,832)	BALANS TERFYNOL	(214,193)

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn ymgorffori'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond na chymerwyd yn y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr ardrawiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael eu niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2010/11 £'000	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	2011/12 £'000
(349)	Balans ar 1 Ebrill	(332)
349	Setlo neu ganslo cronniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	332
(332)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(339)
(332)	Balans ar 31 Mawrth	(339)

19. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGARWCH GWEITHREDU

2010/11 £'000		2011/12 £'000
(11,272)	(Gwarged)/Diffyg Net ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau	10,877
	Addasiadau i'r (Gwarged)/Diffyg Net ar gyfer Symudiadau Annariannol	
(79)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	38
(658)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	468
(445)	(Cynnydd)/Gostyngiad yn y Credydwyr	1,651
(2,037)	Cost Dibrisio	(2,381)
251	Grantiau a dderbyniwyd gan y Llywodraeth	94
11,479	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(10,617)
20	Addasiad Blwyddyn Flaenorol IAS 19	0
(1,570)	Codi am Amhariad	(1,062)
0	Ailbriso	65
1,135	Asedau Rhoddedig	0
38	Enillion ar gael gwared ar Asedau	21
50	Addasiad ar gyfer Les Cyllid	145
165	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	165
0	Trosglwyddiad o'r Gronfa wrth gefn i Refeniw	(26)
229	Trosglwyddiad i/(o) Gronfeydd wrth gefn	920
17	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	(7)
8,595	Llai'r Cyfanswm Addasiadau am eistemmau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net yn Darparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	(10,526)
(292)	Llog a dalwyd	(367)
32	Llog a dderbyniwyd	30
(260)	Llai'r Cyfanswm	(337)
(2,937)	Llif Arian net o Weithgareddau Gweithredu	14

20. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGARWCH BUDDSODDI

2010/11 £'000		2011/12 £'000
6,056	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	4,364
(39)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(21)
(251)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(94)
5,766	Llif arian net o weithgareddau buddsoddi	4,249

21. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2010/11 £'000		2011/12 £'000
(11,500)	Derbyniadau arian parod o fenthycyca tymor byr a thymor hir	(22,371)
8,081	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	21,052
(1,000)	Gostyngiad mewn cyfrifon galw a buddsoddiadau tymor byr (Nodyn 14) llai'r llog sy'n ddyledus	(1,110)
319	Taliadau eraill am weithgareddau buddsoddi	268
(4,100)	Llif arian net o weithgareddau ariannu	(2,161)

22. SYMIAU A ADRODDIR AR GYFER PENDERFYNIADAU DYRANNU ADNODDAU

Y dadansoddiad o incwm a gwariant yn ôl gwasanaeth yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant yw'r hyn a nodir yn y *Cod Ymarfer Adrodd y Gwasanaeth*. Fodd bynnag, bydd penderfyniadau ar ddyrannu adnoddau yn cael eu gwneud gan yr Awdurdod Tân ar sail adroddiadau'r gyllideb. Caiff yr adroddiadau hyn eu paratoi ar sail wahanol i'r polisiâu cyfrifyddu a ddefnyddiwyd yn y datganiadau ariannol. Yn arbennig:

- ni chodir dim mewn perthynas â gwariant cyfalaf, lle bo dibrisio, ailbriso a cholledion amhariad yn uwch na'r balans ar y Gronfa Ailbriso, a chodir amorteiddiadau i wasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant
- mae cost buddion ymddeol yn seiliedig ar lif arian (tal cyfraniadau pensiwn y cyflogwr) yn hytrach na chost buddion cyfredol y gwasanaeth wedi eu cronni yn y flwyddyn.
- Mae ffordd yr Awdurdod Tân o adrodd am y gyllideb yn seiliedig ar ddadansoddiad goddrychol o wariant ac incwm, e.e. Costau gweithwyr, Safleoedd, Cludiant ayyb, yn hytrach na'r sail gwrthrychol a adroddir yn y cyfrifon, e.e. Diffodd Tanau – Ymateb yr Ochr Weithredol, Diogelwch Tân Cymunedol – Archwilio ac Ardystio.

Dyma grynodeb o adroddiad y gyllideb a gyflwynir i'r Aelodau sy'n adrodd bod y sefyllfa ariannol fel a ganlyn:-

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Crynodeb o'r Cyfrifon Rheolaeth 2010/11 a 2011/12

2010/11		2011/12
	GWARIANT	
	COSTAU GWEITHWYR	
14,494,794	Diffoddwyr Tân - Llawn Amser	13,804,968
4,502,835	Diffoddwyr Tân - Rhan amser	4,260,324
3,672,489	Staff Cefnogi	3,811,308
621,748	Costau Hyfforddi	405,230
12,667	Taliadau Atodol i Gronfeydd Pensiynau	12,982
471,573	Taliadau Pensiwn	394,539
66,587	Costau Eraill Staff	230,096
23,842,693	CYFANSWM COSTAU GWEITHWYR	22,919,446
	COSTAU ADEILADAU	
798,570	Cyfleustodau a Threthiant	854,307
243,056	Cynnal a Chadw	351,668
193,575	Rhenti	207,315
37,483	Arall	18,398
1,272,684	CYFANSWM COSTAU ADEILADAU	1,431,688
	TRAFNIDIAETH	
856,694	Costau Cynnal a Chadw	859,897
251,559	Costau Teithio a Chynllun Car Prydles	211,992
354,996	Taliadau Prydles Gweithredu	276,569
1,463,249	CYFANSWM COSTAU TRAFNIDIAETH	1,348,458
	CYFLENWADAU A GWASANAETHAU	
471,883	Offer	314,744
1,258,103	TG a Chyfathrebu	1,611,675
1,426,749	Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	700,590
3,156,735	CYFANSWM CYFLENWADAU A GWA	2,627,009
	GWASANAETHAU CEFNOGI	
314,113	Taliadau Asiantaeth	328,309
308,044	Cytundebau Gwasanaeth Cefnogi	337,552
622,157	CYFANSWM GWASANAETHAU CEFN	665,861
1,765,963	COSTAU ARIANNU CYFALAF	2,154,074
32,123,480	CYFANSWM GWARIANT	31,146,536
	INCWM	
(218,440)	Gwerthiant, Ffioedd a Chostau	(290,986)
(34,581)	Incwm arall	(26,880)
(253,021)	CYFANSWM INCWM	(317,866)
31,870,461	COSTAU GWEITHREDU NET	30,828,670
222,939	Cyfraniad i Ddarpariaethau a Chronfeydd wrth gefn	1,103,984
(32,093,400)	Incwm o Gyfraniadau	(31,932,654)
(0)	GWEDDILL/DIFFYG AR GYFER Y FLWYDDYN	0

Cysoniad Incwm a Gwariant y Gwasanaeth a gyflwynwyd yn y Cyfrifon Rheolaeth i Gost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigurau sydd yn y Cyfrifon Rheolaeth yn ymwneud â'r symiau a gynhwysir yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

2010/11 £'000		2011/12 £'000
31,870	Gwariant net yn Nadansoddiad y Gwasanaeth	30,829
	Symiau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant nad adroddwyd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad	
2,037	Dibrisiad	2,381
(168)	Addasu Iesoedd	(12)
(251)	Gohirio Grant Llywodraeth	(94)
(23,437)	IAS 19 – Addasiad Pensiynau (Nodyn 38)	(454)
1,570	Amhariad	1,062
17	Absenoldebau cronedig	7
(20,232)	Symiau wedi eu cynnwys yn y Dadansoddiad sydd heb eu cynnwys yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	2,890
(1,401)	Ad-dalu Dyledion (MRP a VRP)	(1,959)
(400)	Llog a dalwyd	(363)
35	Llog a dderbyniwyd	27
(36)	Disgownt wedi ei roi	0
0	Diffyg yn y Cyfrif Masnachu	(18)
(1,802)		(2,313)
9,836	Cost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	31,406

23. GWEITHREDIADAU MASNACHU

Agorodd yr Awdurdod ei Orsaf Dân Gymunedol gyntaf yn Rhyl yn 2008-09. Mae'r cyfleuster yn darparu ystafelloedd cyfarfod ar gyfer y gymuned leol, a'r nod yw adennill costau ar yr incwm a dderbynnir o logi ystafelloedd a'r costau gweithredu. Mae'r crynodeb isod yn dangos yr holl incwm a gwariant am y flwyddyn hon a'r llynedd.

2010/11 £'000		2011/12 £'000
(45)	Trosiant	(24)
82	Gwariant	42
37	Diffyg/(Gwarged)	18

24. LWFANSAU AELODAU

Yn ystod 2011-2012, talwyd swm o £55,387 (£55,295 yn 2010-2011) i'r Aelodau ar ffurf Lwfansau Aelodau a threuliau teithio.

2010/11		2011/12
9,744	Cadeirydd	9,744
7,489	Is-gadeirydd	7,489
1,143	Aelod	1,143
46,663	Cyfanswm lwfansau'r aelodau	48,952
8,632	Cyfanswm treuliau'r aelodau	6,435

25. TALU SWYDDOGION

TALIADAU I UWCH SWYDDOGION 2011-2012 – CYFLOG RHWNG £60,000 A £150,000

TEITL SWYDD	CYFLOG (gan gynnwys ffionedd a lwfansau)	AD-DALU TREULIAU	CYFANSWM (gan gynnwys cyfraniadau pensiynau)	CYFRANIAD AU PENSIWN	CYFANSWM Y TALIADAU 2011/12	2010/11
	£	£	£	£	£	£
Prif Swyddog Tân	116,387	52	116,439	0	116,439	114,410
Dirprwy Brif Swyddog Tân	90,280	19	90,299	19,230	109,529	104,463
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	83,990	21	84,011	17,863	101,874	100,114
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	83,990	334	84,324	17,863	102,187	100,026
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	73,407	64	73,471	15,609	89,080	102,319

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy'n derbyn cyflog sy'n uwch na £150k. Mae costau'r Prif Swyddog Cynorthwyol am 2010-2011 yn cynnwys rhywfaint o gostau ôl-daliadau yn ymwneud â'r flwyddyn cynt yn dilyn ei phenodiad i'r swydd. Ni chynhwysir Trysorydd yr Awdurdod yn y tabl uchod gan nad yw'n un o weithwyr Awdurdod Tân Gogledd Cymru.

Dyma nifer y gweithwyr yr oedd eu cydnabyddiaeth ariannol yn £60,000 neu fwy, mewn bandiau o £5,000:-

BAND TALIAD	NIFER Y GWEITHWYR 2010/11	NIFER Y GWEITHWYR 2011/12
£70,000 - £74,999	2	3
£65,000 - £69,999	1	0
£60,000 - £64,999	0	1

Mae'r tâl yn cynnwys pob swm a dalwyd neu i'w dderbyn gan weithiwr, lwfansau treuliau, i'w godi ar dreth a gwerth arian buddion. Nid yw'r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Nid yw Tâl Uwch Swyddogion wedi eu cynnwys yn y tabl uchod.

Yn y tabl isod ceir nifer y pecynnau ymadael gyda chyfanswm y gost yn ôl bandiau. Ni fu unrhyw ddiswyddiadau gorfodol yn 2010-11 na 2011-12.

Band cost pecyn ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Nifer yr ymadawiadau y cytunwyd arnynt		Cyfanswm Cost y pecynnau ymadael ym mhob band	
	2010/11	2011/12	2010/11 £	2011/12 £
£0 - £20,000	2	5	1,786	47,643
£20,001 - £40,000	0	3	0	83,319
£40,001 - £60,000	0	1	0	40,167
Cyfanswm	2	9	1,786	171,129

26. FFIGOEDD ARCHWILIO

Y ffioedd a oedd yn daladwy i'r archwilwyr statudol oedd £58,286 (2010/11 £53,534) am y gwasanaethau archwilio allanol a dderbyniwyd.

	2010/2011 £000	2011/2012 £000
Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaethpwyd gan yr archwilydd penodedig	43	47
Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am archwiliad Statudol	11	11
Ffioedd yn daladwy am wasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydd penodedig	0	0

27. GRANTIAU

Derbyniwyd y grantiau canlynol gan yr Awdurdod:-

	2010/11 £'000	2011/12 £'000
Airwave	34	485
Cydnherthu Cymru gyfan	72	138
Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol	276	270
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol	47	52
Empowering Pedals	8	12
Firelink	56	0
Archwiliadau Tân yn y Cartref – Risg Uchel	0	30
Archwiliadau Tân yn y Cartref – Datblygu Partneriaethau	30	18
Hyfforddiant ICS	73	0
System Cofnodi Digwyddiadau	30	0
Ymyriadau	487	458
Gweithwyr Unigol	0	16
Hyfforddiant MRG	0	16
Cynnal a chadw offer NDG	0	100
Dimensiynau Newydd	293	625
Operation mail Guard/Sicrwydd	14	24
Y Ffenics	172	180
Swyddog Cydnherthu	62	78
Gwelliannau RMS	0	14
Hyfforddiant – gwrthdrawiadar y ffyrdd ac ymddygiad tân	14	45
Mentrau gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	46	46
Cymunedau Diogelach	11	0
Cydlynnydd y Trydydd Sector	44	80
Offer Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc	0	5
Cerbyd cyswllt ag ieuencid	7	0
CYFANSWM	1,776	2,692

28. PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae gan yr Awdurdod nifer o gysylltiadau â'r awdurdodau cyfansoddol:

- Mae pob Aelod o'r Awdurdod hefyd yn Aelod o un o'r awdurdodau cyfansoddol
- Trysorydd yr Awdurdod yw'r Cyfarwyddwr Corfforaethol – Adnoddau gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Y Swyddog Monitro yw Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru rai trefniadau ar y cyd â'r Awdurdod, sy'n cynnwys Adran Reoli Ystadau ar y cyd, rhannu ystafell reoli a gweithio mewn partneriaeth ar nifer o brosiectau.

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartïon cysylltiedig fel y dangosir isod.

	£'000
CBS Conwy – Trysorydd a Gwasanaethau Ariannol	100
CBS Conwy – Gwasanaethau Cyfreithiol	9
Cyngor Sir y Fflint – Swyddog Monitro	17
Cyngor Sir Caerfyrddin – Gwasanaeth Pensiynau	25
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	23
Heddlu Gogledd Cymru – Rheoli Cyfleusterau	151
Heddlu Gogledd Cymru – Caffael	12
Atal Tân	46

Nid oedd unrhyw falansau'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn.

Gofynnwyd i Aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ac eithrio lwfansau a threuliau'r aelodau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill.

29. GWARIANT AC ARIANNU CYFALAF

Nodir isod y gwariant cyfalaf a gafwyd yn ystod y flwyddyn, a'r ardrawiad ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf:-

2010/11 £'000		2011/12 £'000
15,122	Gofyniad Agoriadol Ariannu Cyfalaf	19,754
	Buddsoddiad Cyfalaf yn y flwyddyn	
	• Asedau Anniriaethol	
0	• Asedau Sefydlog	0
6,322	Ffynonellau cyllid	4,491
(251)	• Grantiau a Chyfraniadau	(94)
(1,439)	• Refeniw a Darpariaethau Eraill	(1,824)
19,754	Gofyniad Terfynol Ariannu Cyfalaf	22,327
4,632	Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	2,573
	Esboniad o'r newid:	
4,632	Cynnydd yn yr angen gwalodol i fenthyca	2,573

Dyma'r Gwariant Cyfalaf yn ystod y flwyddyn:

Cynllun	£000
Adnewyddu Gorsafoedd	1,349
Cerbydau	2,920
TGCh	148
Offer yr Ochr Weithredol	74
Cyfanswm	4,491

YMRWYMIADAU CYFALAF 2011-2012 ymlaen

Yr ymrwyniadau cyfalaf mawr a gofnodwyd ar 31 Mawrth 2012 oedd £276,138, a rhoddir eu manylion yn y tabl isod.

<i>Cynllun</i>	<i>Cost Contractio yn y Dyfodol £'000</i>
Amrywiol Eiddo	231
Tendrau Dŵr, Cerbydau ac Offer	45
CYFANSWM	276

ARIANNU GWARIANT CYFALAF

Cafodd y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn ei ariannu fel a ganlyn:

	2010/11 £000	2011/12 £000
Benthyciadau Allanol	3,420	1,344
Arian Grant	251	94
Derbyniadau Cyfalaf	39	21
Benthyca Mewnol	922	3,032
Cyfanswm	4,632	4,491

30. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Mae'r asedau a gafwyd dan y lesoedd hyn yn cael eu cario fel Eiddo, Peiriannau ac Offer yn y Fantolen fel y symiau net canlynol:

	31 Mawrth 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	377	254
Cyfanswm	377	254

Mae'r Awdurdod wedi ymrwmo i wneud taliadau lleiafswm dan y lesoedd hyn, gan gynnwys setlo ymrwymiad tymor hir y buddiant yn y cerbydau a gafodd yr Awdurdod, a'r costau ariannu a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod mewn blynyddoedd i ddod tra bo'r ymrwymiad yn aros. Dyma symiau'r isafswm taliadau'r lesoedd:

	31 March 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000
Ymrwymïadau lesioedd cyllid (NPV o isafswm y taliadau lesioedd)		
▪ Cyfredol	208	45
▪ Anghyfredol	105	0
Costau cyllid yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod	29	3
Isafswm Taliadau Lesioedd	342	48

Bydd isafswm y taliadau lesioedd yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Isafswm Taliadau Lesioedd		Ymrwymïadau Lesioedd Cyllid	
	31 Mawrth 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000	31 Mawrth 2011 £'000	31 Mawrth 2012 £'000
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	168	48	98	45
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn a heb fod yn hwyrach na 5 mlynedd	174	0	216	0
Cyfanswm	342	48	314	45

Les Gweithredu

Y taliadau lesioedd gweithredu sy'n weddill ar 31 Mawrth 2012 yw £171,320 (31 Mawrth 2011, £289,004), gyda thaliad am y costau lesioedd gweithredu yn ystod y flwyddyn yn £110,366 (2010/11, £162,272). Mae'r holl lesioedd gweithredu yn ymwneud â cherbydau ac offer. Gellir dadansoddi'r ymrwymïadau blynyddol sy'n codi ar lesioedd gweithredu fel a ganlyn.

YMRWYMIADAU LESOEDD	£'000
Yn dod i ben o few 12 mis	32
Yn dod i ben ymhen rhwng 2 a 5 mlynedd	139
Yn dod i ben ar ôl 5 mlynedd	0
CYFANSWM ar gyfer 2011/12	171

31. BUDDION TERFYNU

Terfynodd yr Awdurdod gontractau nifer o weithwyr yn 2011/12. Cyfanswm y costau terfynu oedd £171,129, a chafodd y rhain eu codi o fewn y flwyddyn a'r unig ymrwymïadau ar gyfer y dyfodol fydd pensiynau. Caiff yr ymrwymïadau hyn eu cynnwys o fewn yr ymrwymïadau pensiynau dan IAS 19, ac o fewn Nodyn 32 datgelu pensiynau isod.

Cafodd pob contract ei derfynu ar sail wirfoddol, a digwyddodd hyn yn bennaf oherwydd ailstrwythuro'r staff gweinyddol sy'n darparu cymorth i orsafoedd y system ar gael yn ôl y galw.

32. TRAFODION YN YMWNEUD Â BUDDION ÔL-GYFLOGI

Pensiynau

(i) Staff Gwasanaethau Llywodraeth Leol a'r Ystafell Reoli

Yn 2011-12 talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £883,400 (2010-2011, £899,492) sy'n 12% (2010-2011, 21%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr, ac roedd yn

cynnwys taliad lwmp-swmm o £459,000 (2010-11, £0) i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n talu buddion diffiniedig i aelodau sy'n gysylltiedig â chyflog a gwasanaeth. Yn 2011-12 cafodd y ganran a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r cyfraniad ei leihau'n sylweddol, gyda'r gostyngiad yn cael ei newid i daliad lwmpswm blynyddol, a bwriad y newid yng nghyfrifiad yr arian yw cynorthwyo i reoli'r gronfa'n well. Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actiwari'r Gronfa, yn seiliedig at werth actiwaraid tair blynedd, gyda'r adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2010. Dan y Rheoliadau Pensiynau cyfredol, mae cyfraddau'r cyfraniadau'n cael eu gosod i gwrdd â 100% o'r atebolrwydd cyffredinol i'r Gronfa.

Yn ystod 2010-2011, roedd y buddion blynyddoedd ychwanegol a chostau ymddeoliadau cynnar oherwydd diswyddiadau, sef £35,978 (2010-2011, £10,020), a dalwyd i weithwyr, yn 0.86% (2009-2010, 0.23%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr. Amcangyfrifir y bydd y cyfraniadau pensiwn sydd i'w talu i'r cynllun am flwyddyn ariannol 2012-13 yn £896,000 ar gyfer y cyflogwr.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd yn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Gronfa Bensiynau sydd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug CH7 6NA neu ar y wefan, www.siryfflint.gov.uk.

(i) **Diffoddwyr Tân**

Mae cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun gyda buddion penodol, nad yw'n cael ei ariannu. Yn 2011-2012, talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £1,907,685 (2010-11, £2,006,508). Roedd y pensiynau a dalwyd o'r referniw yn £389,976 (2010-2011, £466,970). Yn 2012-2013, amcangyfrifir mai cyfraniad y cyflogwr i'r cynllun oedd £1,973,000, a'r amcangyfrif am pensiynau a dalwyd o'r referniw fydd £1,891,000. Mae'r rhan fwyaf o'r taliadau pensiwn i ddiffoddwyr tân sydd wedi ymddeol yn cael ei dalu o gyfrif Cronfa Bensiwn sy'n cael ei weinyddu gan yr Awdurdod, ac mae manylion y Gronfa a sut mae'n gweithredu i'w cael ar dud. 51.

Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 – Buddion Ymddeol

Yn unol â gofynion y Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol Rhif 19 – Buddion Ymddeol (IAS19), mae'n rhaid i'r Awdurdod ddatgelu rhywfaint o wybodaeth am asedau, ymrwymadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn i'w weithwyr. Fel yr esbonir yn Nodyn 31, mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer Diffoddwyr Tân llawn amser sydd heb ei ariannu, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer gweithwyr eraill, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i weithwyr sydd wedi ymddeol y tu allan i ddarpariaethau'r cynlluniau.

Er mwyn cydymffurfio ag IAS19, bydd yr Awdurdod yn penodi actiwariaid yn flynyddol i asesu asedau ac ymrwymadau'r ddau gynllun. Penodwyd Mercer i asesu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, ac Adran Actiwari'r Llywodraeth i asesu cynllun y diffoddwyr tân gan eu bod yn ymwneud â gweithwyr blaenorol a chyfredol Awdurdod Tân Gogledd Cymru. O ran y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, asesodd yr actiwari mai ymrwymiad net yr Awdurdod fel ar 31 Mawrth 2012 oedd £7.563 miliwn (31 Mawrth 2011, £6.942 miliwn) ac ar gyfer Cynllun y Diffoddwyr Tân, yr ymrwymiad oedd £206.63 miliwn fel ar 31 Mawrth 2012 (31 Mawrth 2011 £189.89 miliwn). Isod, ceir dadansoddiad o asedau ac ymrwymadau'r ddau gynllun a'r rhagdybiaethau a wnaed yn y cyfrifiadau actiwaraid.

Symudiadau ar y Gronfa Bensiwn wrth gefn

SYMUDIADAU ar y GRONFA BENSIWN WRTH GEFN	2010/11 £'000	2011/12 £'000
Balans Agoriadol 1 Ebrill	(225,467)	(196,832)
Cyfrif Incwm a Gwariant Cost Net Gwasanaeth		
Cost Gwasanaeth Cyfredol		
– Diffoddwyr Tân	(5,140)	(5,000)
– Cost Gwasanaeth Blaenorol Cynllun	(739)	(660)
Pensiwn Llywodraeth Leol		
– Cost Gwasanaeth Blaenorol	22,850	0
– Diffoddwyr Tân	1,206	0
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Gwariant Gweithredu Net		
Cost Llog	(11,580)	(10,810)
– Diffoddwyr Tân	(1,127)	(1,084)
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Adenillion Disgwyliedig ar Asedau Pensiwn	749	823
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		
Gwahaniaeth rhwng Amcangyfrif		
Actiwaraidd a Gwir Gyfraniadau	1,920	2,922
- Diffoddwyr tân	8,139	(13,809)
Newid Net i'r Cyfrif Incwm a Gwariant	(8,139)	13,809
Gwrthdroi newidiadau net ar gyfer IAS19		
Y swm gwirioneddol a godwyd		
Cyfraniadau cyflogwyr	910	894
– Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	410	335
– Diffoddwyr tân y telir pensiwn iddynt	2,000	1,963
– Cronfa pensiwn diffoddwyr tân	20	10
Addasiad	17,156	(6,754)
Addasiadau Actiwaraidd i'r Fantolen		
SYMUDIAD AR Y GRONFA BENSIWN WRTH GEFN	28,635	(17,361)
BALANS TERFYNOL	(196,832)	(214,193)

IAS 19 Addasiad Pensiwn i gost net gwasanaeth – Cyfrif Incwm a Gwariant

Addasiad i Gost Net Gwasanaeth	2010/11 £'000	2011/12 £'000
Costau Gwasanaeth Cyfredol	5,879	5,660
Costau Gwasanaeth Blaenorol	(24,056)	0
Cyfraniadau Cyflogwyr	(3,320)	(3,192)
Grant Atodol	(1,881)	(2,936)
Addasiad Actiwaraidd	(59)	14
Addasiad i gost Net Gwasanaeth	(23,437)	(454)

Hanes y Cynllun

Gellir dadansoddi'r enillion a'r colledion actiwaraid a nodwyd fel symudiadau ar y Gronfa Bensiynau yn 2011-12 yn y categorïau canlynol.

CATEGORI	2011/12		2010/11		2009/10		2008/09		2007/08	
	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %	£'000	Ased/ Ymrwymiad %
Y gwahaniaeth rhwng yr adenillion disgwylidig a gwirioneddol ar Asedau	(594)	4.4	(35)	0.3	0	0	0	0	(627)	7.4
Y gwahaniaeth rhwng rhagdybiaethau actiwaraid ynglŷn ag ymrwymadau a'r profiad gwirioneddol	3,460	1.51	16,309	7.8	25,330	10.73	30	0.6	5,589	3.7
Newidiadau yn y rhagdybiaethau demograffig ac ariannol a ddefnyddiwyd i amcangyfrif yr ymrwymadau	(9,620)	4.22	902	0.43	(72,227)	30.59	17,072	10.59	26,012	17.26
Cyfansymiau	(6,754)		17,176		(46,897)		17,102		30,974	

Dyma asedau ac ymrwymadau'r Awdurdod rhwng 31 Mawrth 2008 a 31 Mawrth 2012:

	31 Mawrth				
	2012 £'000	2011 £'000	2010 £'000	2009 £'000	2008 £'000
Cyfran amcangyfrifedig yr Ymrwymiad yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	206,630	189,890	216,810	135,040	144,340
Cyfran amcangyfrifedig yr ymrwymadau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	21,037	19,447	19,250	12,515	14,797
Cyfanswm cyfran amcangyfrifedig yr ymrwymadau	227,667	209,337	236,060	147,555	159,137
Cyfran yr asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	13,474	12,505	10,593	7,255	8,516
Diffyg Net Pensiynau	214,193	196,832	225,467	140,300	150,621

Mae'r ymrwymadau wedi cael eu priso ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, sy'n asesu ymrwymadau'r dyfodol i'r gronfa wedi eu gostwng i'w gwerth presennol. Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei brisio gan Adran Actiwarai'r Llywodraeth, ac mae ymrwymadau Cronfa Bensiwn Clwyd wedi eu priso gan Mercer, cwmni annibynnol o actiwaraid. Y prif ragdybidaethau a ddefnyddiwyd wrth gyfrifo yw:

	<i>Cynllun y Diff. Tân</i>		<i>Cronfa Bensiwn Clwyd</i>	
	<i>2011</i> %	<i>2012</i> %	<i>2011</i> %	<i>2012</i> %
Cyfradd Chwyddiant	3.0	2.6	3.0	2.6
Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	5.3	4.7	4.5	4.5
Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.6	2.5	3.0	3.0
Cyfradd Gostwng Ymrwymadau'r Cynllun	5.7	4.9	5.5	5.5
Disgwyliad oes Amcangyfrif 31 Mawrth 2012				
Disgwyliad oes yn 65	Dynion	Merched	Dynion	Merched
Pensiynwyr Cyfredol	23.4	25.3	21.8	21.8
Pensiynwyr yn y Dyfodol	26.5	28.3	23.2	23.2

Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân yn gynllun sydd heb ei ariannu, ac felly nid yw'n dal asedau i greu incwm i gwrdd ag ymrwymadau'r cynllun. Mae'r cyllid ar gyfer taliadau'r cynllun yn dod gan gyfraniadau'r cyflogwyr a'r gweithwyr yn y flwyddyn, a grant blynyddol gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r Cynllun Llywodraeth Leol yn gynllun sy'n cael ei ariannu, ac felly mae wedi adeiladu asedau dros y blynyddoedd i greu incwm i gwrdd ag ymrwymadau yn y dyfodol. Mae asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd wedi eu prasio ar werth teg, yn bennaf y gwerth cynnig ar gyfer buddsoddiadau, ac maent yn cynnwys:

	<i>31 Mawrth</i> %	<i>31 Mawrth</i> £'000	<i>Adenillion Disgwyliad Ar Ased</i> %
2012			
Buddsoddiadau Ecwiti	41.0	5,525	7.0
Bondiau	16.0	2,156	5.1
Asedau Eraill	43.0	5,793	7.0
Cyfanswm		13,474	
2011			
Buddsoddiadau Ecwiti	58.5	7,315	7.5
Bondiau	11.8	1,476	5.1
Asedau Eraill	29.7	3,714	7.5
Cyfanswm		12,505	

Gellir dadansoddi'r symudiad ar y diffyg pensiwn net am y flwyddyn fel a ganlyn, yn seiliedig ar werth presennol ymrwymadau'r cynllun:

Ymrwymadau	2010/11 £'000 Clwyd	2010/11 £'000 Diffoddwyr Tân	2011/12 £'000 Clwyd	2011/12 £'000 Diffoddwyr Tân
Balans ar 1 Ebrill	(19,250)	(216,810)	(19,447)	(189,890)
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	(739)	(5,140)	(660)	(5,000)
Gwerth Trosglwyddiadau i mewn	0	0	0	(350)
Cost Gwasanaeth Blaenorol	1,206	22,850	0	0
Llog	(1,127)	(11,580)	(1,084)	(10,810)
Cwtogiadau	0	0	0	0
Colled/Enillion Actiwaraidd	751	16,460	2	(6,160)
Cyfraniadau'r Cyflogwr	0	5,450	0	5,570
Asesiad Actiwaraidd o Ymrwymadau	(288)	(1,120)	152	10
Ymrwymadau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn	(19,447)	(189,890)	(21,037)	(206,630)

Cysoniad o werth teg Asedau'r cynllun, - dim ond mewn perthynas â Chronfa Bensiwn Clwyd:

Asedau	2010/11 £'000	2011/12 £'000
Balans 1 Ebrill	10,593	12,505
Adenillion ar Asedau Pensiwn	749	823
Enillion/Colledion Actiwaraidd ar Asedau	(35)	(596)
Cyfraniadau	1,198	742
Asedau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn	12,505	13,474

33. NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae amcanion yr Awdurdod yn ei wneud yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- risg credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
- risg hylifedd – y posibilrwydd y gallai'r Awdurdod fod heb yr arian i gwrdd â'i ymrwymadau i wneud taliadau
- risg y farchnad – y posibilrwydd y gallai colled ariannol ddod i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau megis cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau yn eu lle i reoli'r risgiau uchod. Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, cafodd yr Aelodau adroddiad sy'n amlinellu'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys i'w dilyn yn y flwyddyn, a gosod y Dangosyddion Darbodus am y flwyddyn. Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, ceir adroddiad yn nodi cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth, ac os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Darbodus. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae'r adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae'r ffordd y mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol yn cael eu nodi yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau, a gellir eu cael ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sef www.gwastan-gogcymru.org.uk.

Mae'r risg credyd uchaf yn ymwneud â buddsoddiadau, a rheolir y rhain trwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys fel y nodir uchod. Yn y farchnad gyfredol, nid yw'r Awdurdod ond yn buddsoddi ar gyfer y tymor byr, hyd at uchafswm o 3 mis, a hynny gyda sefydliadau sydd ar restr partïon i gontract yr Awdurdod. Bydd yr Awdurdod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf bob dydd am unrhyw newidiadau i statws credyd y sefydliadau ar restr y partïon i gontract, ac os bydd unrhyw sefydliadau'n cael eu hisraddio ac yn methu cwrdd â'r meini prawf sydd yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, byddant yn cael eu tynnu oddi ar y rhestr. Os bydd sefydliad yn methu ad-dalu buddsoddiad, yna gallai'r golled ariannol i'r Awdurdod fod yn uwch na £1 miliwn. Fodd bynnag, oherwydd rheoli'r portffolio'n ofalus, nid oes yr un sefydliad wedi methu ad-dalu arian sy'n ddyledus.

Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'n gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Gwnaed asesiad o effaith ariannol 1% o gynnydd mewn cyfraddau llog; byddai'r llog ar fenthyciad cyfradd amrywiol wedi codi £126k; a byddai'r llog oddi ar fuddsoddiadau wedi cynydd £22k.

34. YMRWYMIADAU AMODOL

Pensiynau Diffoddwyr Tân yn ôl y Galw

Mae Diffoddwyr Tân yn ôl y Galw wedi gallu ymuno â'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Newydd ers 1 Ebrill 2006. Fodd bynnag, o ganlyniad i achos llys yn ymwneud â Gweithwyr Rhan Amser (Atal triniaeth llai ffafriol), a ddaeth i rym ar 1 Gorffennaf 2000, mae hawl gan Ddiffoddwyr Tân yn ôl y Galw, dan rai amgylchiadau, brynu i mewn i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân o ddyddiad cynharach. Pan ddewisir yr opsiwn hwn, bydd ymrwymiad sylweddol i'r Awdurdod dalu cost pensiynau o'r fath. Nid yw cyfrifiad manwl yr ymrwymiad wedi ei gytuno'n llwyr eto, ac efallai y bydd elfen yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru. Ar hyn o bryd, nid oes modd mesur costau ac amseru ymrwymiad o'r fath, os oes rhai.

Cyfrifo am y newid o'r Mynegai Prisiau Manwerthu i'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr ar gyfer Uwchraddio Budd-dal Pensiwn

Mae'r penderfyniad i uwchraddio pensiynau gwasanaeth cyhoeddus gan ddefnyddio Mynegai Prisiau Defnyddwyr yn hytrach na'r Mynegai Prisiau Manwerthu wedi cael ei gydnabod yn y cyfrifon hyn. Mae'r penderfyniad hwn wedi bod yn destun adolygiad barnwrol, ac roedd ei ganlyniad o blaid y Llywodraeth gydag uwchraddio budd-dal Pensiwn yn parhau'n gysylltiedig â CPI. Fodd bynnag, mae risg y bydd apêl yn erbyn y penderfyniad ac y bydd uwchraddio'n dychwelyd yn ôl i RPI. Nid yw'r goblygiadau ariannol o ganlyniad i apêl yn erbyn y penderfyniad wedi cael eu hasesu.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

<i>Cyfrif y Gronfa</i>	<i>2010/11 £000</i>	<i>2011/12 £000</i>
INCWM		
Cyfraniadau Derbynadwy:		
Cyfraniadau arferol y Cyflogwr	(2,006)	(1,908)
Cost Afiechyd y Cyflogwr	(38)	(56)
Aelodau	(1,115)	(1,064)
Trosglwyddiadau i mewn	(260)	(354)
CYFANSWM	(3,419)	(3,382)
GWARIANT		
Buddion Taladwy:		
Taliadau Pensiwn	4,640	4,934
Cymudo buddion Pensiynau a Lwmp-swm	659	1,384
Taliadau i Ymadawyr, ac ar eu rhan:		
Trosglwyddiadau allan	1	0
CYFANSWM	5,300	6,318
SWM NET (TALIADWY)/DERBYNADWY CYN Y GRANT YCHWANEGOL	1,881	2,936
Grand Ychwanegol gan Lywodraeth Cymru	(1,881)	(2,936)
SWM NET (TALADWY)/DERBYNADWY AM Y FLWYDDYN	0	0

<i>Datganiad Asedau Net</i>	<i>2010/11 £000</i>	<i>2011/12 £000</i>
Asedau ac Ymrwymadau Cyfredol Net:		
Grant Ychwanegol yn daladwy i/(oddi wrth) Lywodraeth Cymru	1,336	(1,064)
Swm yn ddyledus o'r / i'r Gronfa Gyffredinol	(1,336)	1,064
Asedau Net ar ddiwedd y flwyddyn	0	0

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n ymorol am Gronfeydd Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992 a 2007, a'r Awdurdod sy'n ei gweinyddu. Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiwnwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiwnadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbynadwy, yn cael ei ateb gan Grant Ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i'r cynllun yn drosglwyddiad o fuddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, ac mae trosglwyddiadau allan yn drosglwyddiad buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa, a dyma'r costau a gynhwysir yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Ychwanegol sydd ei hangen gan Lywodraeth Cymru, a chaiff 80% o'r amcangyfrif ei dalu ym mis Gorffennaf. Roedd yr amcangyfrif ar gyfer 2011-12 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd eu gwasanaeth, ac yn seiliedig ar hyn, gellir amcangyfrif y taliad cymudo a ddaw'n

ddyledus, a'r taliadau pensiwn ychwanegol. Yn 2011-12, roedd nifer y diffoddwyr tân a oedd yn ymddeol yn uwch na'r amcangyfrif gwreiddiol, a hynny yn bennaf oherwydd bod yr Adolygiad o Ofal Swyddogion a wnaed gan y Gwasanaeth yn golygu bod y Grant Ychwanegol yn is na'r hyn yr oedd ei angen i ymorol am y diffyg yn y gronfa. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd ar yr Awdurdod £1.064 miliwn i Lywodraeth Cymru oherwydd tandalu'r Grant Ychwanegol.

Mae'r polisïau cyfrifyddu ar gyfer Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn gyson â'r polisïau cyfrifyddu sydd ar dudalennau 14 – 20.

Cyfraddau Cyfraniadau

Dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, cyfraddau'r cyfraniadau ar gyfer cynllun 2007 oedd 19.5% o gyflog pensiynadwy (11% cyflogwyr a 8.5% gweithwyr), ac ar gyfer cynllun 1992, roedd yn 32.3% o gyflog pensiynadwy (21.3% cyflogwr a 11% gweithwyr).

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymadau ar gyfer pensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 30 o'r datganiadau ariannol craidd (2012 - £206.63 miliwn, 2011 - £189.89 miliwn).